

Erdészeti Lapok

Alapítva: 1862-ben

CXLIX. évfolyam
2014. szeptember

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata

www.oee.hu

A TARTALOMBÓL:

HÚSZ ÉV MAGÁN(Y)
JÖVŐNK AZ IPARIFA-ÜLTETVÉNY?(!) I.
BEMUTATKOZIK AZ ERTIGIS
A MEZEI JUHAR ROVARVILÁGA
ERDÉSZETI ÉS FAIPARI SPORTNAPOK
SZOMSZÉDOLÁS A MAGAS-TÁTRÁBAN

A HORVÁT ERDŐK BAJNOKAI MAGYARORSZÁGON!

HITTNER

ECO TRAC

HA EGY MEGBÍZHATÓ TÁRS KELL A TEREPRE: HITTNER ERDÉSZETI KÖZELÍTŐK

ECO TRAC
55 V

- MOTOR: DEUTZ D914-L03
- KORMÁNYZÁS: HIDRAULIKUS SZERVO(SAUER-DANFOSS)
- TELJESÍTMÉNY: 55 LE
- VÁLTÓ: SZINKRONIZÁLT MECH. 8+2
- MEGHAJTÁS: 4X4, 2 DIFFERENCIÁL
(KÜLÖN KÜLÖN BLOKKOLÁSI LEHETŐSÉG!)
- CSÖRLŐ: KÉTDOBOS
- VONÓERŐ: 35kN/DOB
- ACÉLSODRONY: 40m/10mm

ECO TRAC
120 V

- MOTOR: DEUTZ D914-L06
- KORMÁNYZÁS: HIDRAULIKUS SZERVO(SAUER-DANFOSS)
- TELJESÍTMÉNY: 120 LE
- VÁLTÓ: SZINKRONIZÁLT MECH. 10+2
- MEGHAJTÁS: 4X4, 2 DIFFERENCIÁL
(KÜLÖN KÜLÖN BLOKKOLÁSI LEHETŐSÉG!)
- CSÖRLŐ: KÉTDOBOS
- VONÓERŐ: 80kN/DOB
- ACÉLSODRONY: 70m/14mm

AZ ECOTRAC ERDÉSZETI TRAKTOROK KIZÁRÓLAGOS MAGYARORSZÁGI FORGALMAZÓJA: AGRO – ALFA KFT.

www.agroalfa.hu
E-mail: info@agroalfa.hu

KAPCSOLAT:

VIRÁGH CSABA: 30 237 0357
SÁNDOR MIKLÓS: 30 336 03 28 (PÁPA, SÜMEG)
SIMON IMRE: 30 537 0014 (NAGYKANIZSA)

HAJTÓ LÁSZLÓ: 30 483 3556 (GYŐR)
KÁRPÁTI ERNŐ: 30 492 1890 (SZOMBATHELY)
CSERÁGI MÁTÉ: 30 415 0096

A harmadik oldal

Nem kellett sokat töprengenem azon az egyetlen ki-fejezésen, amivel leginkább jellemezhető a rendszerváltoztatás utáni magyar magán-erdőgazdálkodás. Kivételesen nem az értéktérítő munkát gátló intézkedésekre, vagy a batalommal átmenetileg felrúbzott irigyekre gondolok. Ezek csupán a körülmények, melyekről nem a magán-erdő-tulajdonosok és gazdálkodók tehetnek.

A most bűszéves magán-erdőgazdálkodás esszenciáját a bűség szó adja. Abogy Márai Sándor írja: „Az ember maradjon bűséges azokhoz, akikkel származás, nevelés, érdek, emlék összeköti.” A magán-erdő gazdája bűséges őseibe, akik valaha erdőt bírokoltak. Hűséges azokhoz az értékekhez, melyek mentén nevelték, arra tanítva: csak a becsületes munkának van értelme. Hűségesek egymáshoz, mert szakmai érdekeiket így védik. És az emlékekhez. A rosszakhoz is, mert azok még inkább erősítik az összetartozást.

A magán-erdőgazdálkodás kaotikus állapotok között indult újra, de mostanra erős gyökereket engedett, melyek biztosan megtartják az egyenes törzset és a büszke koronát. A magán-erdő tulajdonosa bebizonyította, hogy a sajátját a leg gondosabb gazda módjára műveli. Hiába feltételezik egyesek épp az ellenkezőjét, akik még mindig „a bizalom jó, de a kontroll jobb” lenini elvre alapoznak, figyelmen kívül hagyva jó néhány történelmi és közgazdasági kategóriát.

A magán-erdő gazdája sokat dolgozik, de gondolkodik is. Például azon, hogy már a fejlett ókori társadalmak törvényekkel védték a magántulajdont, abogy nagy Árpád-bázi uralkodóink, vagy a modern demokráciák jogrendje is. Vagyis: a magán-erdő a tulajdonosé. Nem tőle kell féltetni, mert a sajátjának ő a legjobb gazdája. Épp azért, mert az övé, és ez biztosítja családja boldogulását. Így munkáját csak a lehető legjobban végezheti. Szakértelemmel és kellő alázattal. A magán-erdő tulajdonosa azt is tudja, erdeje akkor is az övé lesz, amikor a szakma bábjai sorra lecserélődnek. A kistűléség felett pedig nagyvonalúan átlép, hisz „ha valaki az ember háta mögött beszél, oda is való.” Hűsz évvel ezelőt nagy dolgokra készült a MEGOSZ. Sok volt a lehetőség, még több az akadály. Most viszont még nagyobb dolgokra leszünk képesek, mert erősek vagyunk, kitartóak és már jobban érezzük, mekkora súlya van annak a szónak, hogy a sajátom, az enyém.

Azok a magán-erdő-gazdák, akik ezeket az elveket vallják, nem pusztán pár százezer ember összetartozását szimbolizálják. Sokkal nagyobb erő ez annál. Mert áthatja a bűség. Hűség az erdők közt, a szakmánkhoz, egymáshoz...

Luzsi József
elnök, MEGOSZ

Tartalom

Luzsi József:
Hűsz év magán(y)286

Nagy László, Dr. Sárvári János, Zétényi Zoltán:
Jubileumi MEGOSZ nagyrendezvény
Budapest I.288

Nagy Imre:
Jövönk az iparifa-ültetvény?(!) I.290

Kriston Éva, Bozsó Miklós, Csóka György, Bujdosó Béla,
Melika George:
Biológiai védekezés Magyarországon
a szelídgesztenye gubacsdarázs ellen.....293

Jakab Szilvia, Dr. Illés Gábor:
Bemutakozik a NAIK ERTI geoportálja: az ERTIGIS.....295

Cserági Máté:
Erdészeti közelítők
Horvátországból298

Kitüntetések Szent István ünnepén299

Dr. Tuba Katalin, Dr. Lakatos Ferenc:
A mezei juhar rovarvilága300

Doncsecz Gábor:
XVIII. Országos Erdészeti és Faipari Sportnapok
Szombathelyen302

Gerely Ferenc:
A XXI. Európai Erdészeti Tájfutóverseny Svájcban304

Orbok Ilona:
Székelyföldi Erdészetalálkozó
Parajdon306

Sárainé Illés Edina:
Templom Fesztivál a Vértes erdejében.....307

Garamszegi István, Urbán Pál:
Szomszédolás a Magas-Tátrában308

Dr. Sárvári János:
Beszámoló Könyvtárunk gyarapodásáról.....310

Tarjáni Antal: Tisztelj, hogy tiszteljének!311

Dr. Illyés Benjamin:
Az OEE első soproni országos gyűlése I.312

Nagy László:
A Király jeges lehelete316

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXLIX. évfolyam 9. szám (szeptember)

FŐSZERKESZTŐ: **NAGY LÁSZLÓ** • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: **HARASZTI GYULA**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Detrich Miklós, Lengyel László, Lomniczi Gergely, Oroszi Sándor, Puskás Lajos, Sárvári János

SZERKESZTŐSÉG: 1021 Budapest, Budakeszi út 91. Telefon: 06 (1) 201-6293 • Mobil: 06 (20) 330-3462 • e-mail: erdlap@oee.hu • www.erdeszetilapok.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1021 Budapest, Budakeszi út 91. • Levélcím: 1021 Budapest, Budakeszi út 91. • FELELŐS KIADÓ: **ZAMBÓ PÉTER elnök**

Tördelészerkesztő: Balog Zoltán • Olvasószervező: Rimóczi Irén • Nyomdai munkák: PR Innovation Kft., Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2014. szeptember 2.

ISSN 1215-0398

Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A címlapon: Erdői esernyő Fotó: Bodó Mónika

Húsz év magán(y)

A MEGOSZ idén húszéves. Létjogosultságának épp ez az egyik fontos bizonyítéka. A szükségességéhez sem férhet kétség. A feladatainak pedig akkor tud leginkább megfelelni, ha segíti az embereket értéktérítő munkához jutni, ami egyben garancia az erdő fejlődésére is.

A rendszerváltoztatás eredménye, hogy az erdők jelentős része újra magántulajdonba került. Ezek szétszórta, a magyar átlagnál fiatalabb és rosszabb minőségű erdők voltak. A magyar magán-erdőgazdálkodás ösztönösen a tulajdonosok, a gazdálkodók önszerveződésével, és a privatizáció miatt a szövetségi szektorban munkájukat elvesztő erdészek irányításával jött létre.

Rimler Pál (1867–1943) a MEGOSZ szakmai díjának névadója

Az új erdőgazdálkodókat a kezdetektől napjainkig bizalmatlanság, irigység, lekezelő szakmai hozzáállás veszi körül. Még az illetékes hivatalok is mostohán bántak, bánnak velük, arra törekedve, hogy a törvény erejével távol tartsák őket a saját erdejüktől, mert akkor okozzák a legkevesebb kárt. A magán-erdő megszületését a jogszabályok sem segítették. Az 1996-os erdőtvény szinte tudomást sem vett arról, hogy Magyarországon ismét létezik magán-erdő. Hiába váltak százezer hektár számra magántulajdonúvá a magyar erdők, a köztudatban még mindig az a nézet uralkodott, az erdő mindenkié. Sajnos ez a szemlélet azóta sem sokat változott. A magán-erdőt jelenleg is – az erdő közcélú szerepére hivatkozva – mindenki korlátozza gazdálkodásában,

ugyanakkor a kieső jövedelmet és a keletkező kárt a tulajdonosnak kell viselnie. A magán-erdő sohasem rendelkezett olyan komoly infrastruktúrával, tőkével, és szervezettel, mint az állami erdő. A gazdasági versenyfeltételek és a jogszabályi háttér viszont nem tett különbséget a két tulajdon és gazdálkodási forma között.

Az Erdőtvénnyel párhuzamosan megjelenő 1996. évi természetvédelmi törvény újabb korlátok elé állította a magán-erdőt, ami további jövedelemkiesést, és jelentős károkat okozott, kompenzáció nélkül. A törvény kártalanítási végrehajtási rendelete csak nyolc év múlva született meg, ami elvben ugyan lehetőséget teremtett a kompenzációra, de jelenleg sem tud élni vele szinte senki. A törvényekhez társultak még a folyamatosan változó adójogszabályok és az Európában egyedülállóan bonyolult magyar birtokpolitika (osztatlan közös tulajdon). Ennek meghatározó szerepe van abban, hogy a magán-erdők közel 20%-a még jelenleg sem működik. A magyar magán-erdő a 2004-es uniós csatlakozás után várta a forráslehetőségek megnyílását a vidékfejlesztési jogcímenek keresztül. A 2007-től 2013-ig terjedő időszakban 110 milliárd forint állt rendelkezésre. Az erdészeti támogatási jogcímekeket vontatottan, jelentős késéssel je-

lentek meg. Az első három évben például csak az erdőtelepítés működött. A támogatási határozatok késve születtek, a kifizetések sokszor éveket csúsztak. Az ellenőrzések azonban alaposak, folyamatosak voltak, és az EU-s elvárásoktól szigorúbbak. Előfordult, hogy még támogatási határozata sem volt a gazdálkodónak, de már ellenőrizték. A jogszabályok folyamatosan szigorodtak, ennek következtében az erdőtelepítés üteme az évi közel 19 000 hektárról 2-3000 hektárra csökkent. Így sok ezer munkahely szűnt meg a gazdasági válság közepén.

Nem lehet jó az az erdő-környezetvédelmi pályázati rendszer sem, ahol a rendelkezésre álló 24 milliárd forintnak, csak a 10%-át tudják az erdőgazdálkodók megigényelni. Így fordulhatott elő, hogy a támogatási ciklus végén 14 milliárd forintot elvontak az erdőgazdálkodóktól és átcsoportosították azt a mezőgazdaság más ágazataiba.

A 2009. évi új erdőtvényben már „nyomokban” megjelent a magán-erdőgazdálkodás. Sajnos az új törvény legjellemzőbb vonása, hogy az erdő gazdasági értékét figyelmen kívül hagyja. Igaz, néhány pontban nevesítette a magán-erdőt, de jobbra a természetvédelem szempontjai, a szinte betarthatatlan kötelezettségek, a rendkívül kemény

büntetési tételek és az erősen szubjektív szankcionálás vannak benne túlsúlyban. Tovább nehezítette a helyzetet, hogy a hatósági feladatok egy részével a szakszemélyzetet bízta meg és a szakmai felügyeletet tovább szigorította. Ekkor azonban még működött – még hozzá államilag finanszírozott formában – az erdészeti szakirányítás támogatási rendelete, ami a magánerdők nagy részén képes volt az előírásoknak megfelelő gazdálkodást fenntartani. Egy év múlva azonban a rendelet megszűnt, a forrást elvonták, a gazdálkodók kötelezettségei viszont maradtak.

Ugyancsak ebben az időszakban az előzőleg már a tulajdonosok beleegyezése nélkül kijelölt NATURA 2000 erdőterületeket kezdték védettként kezelni. Holott az Európai Unió csupán állapotfenn tartást ír elő. Jelenleg pedig már fenntartási terveket is készítenek ezekre az erdőkre a független civil szervezetek jelentős uniós támogatással a tulajdonosok, a gazdálkodók tudta nélkül. Ezen terveket pedig úgy állítják össze, hogy elemeit bármikor kötelezően előírhatóvá tehetik. E civil szervezetek jelenleg is több száz helyen egy-két érdekelt fő részvételével fórumokat tartanak, melyek egyeztetésnek semmiképp sem nevezhetőek.

Az idén azzal kellett szembesülnünk, hogy a következő Európai Unió költségvetési ciklusra csupán 56 milliárd forint erdészeti támogatást terveztek be. Az előző időszakról áthúzódó determinációs kötelezettségek miatt 2020-ig lényegében csak nettó 30 milliárd forintot szánnak az erdőgazdálkodók támogatására. A MEGOSZ meggyőződése, hogy saját lobbij tevékenységének köszönheti, hogy ezt az összeget végül 116 milliárd forintra sikerült növelni. Igaz, vannak, akik ezt másképpen vélik...

Eddig jórészt a múlttól esett szó, mint ahogy a több évtizedes visszatekintések esetén lenni szokott, de arról is kell beszélni, milyen teendőink lesznek a jövőben. Milyen átalakulások, intézkedések segítenék az ágazatra szánt uniós támogatás leghatékonyabb felhasználását? Mindenekelőtt szükség van egy polgári érték-

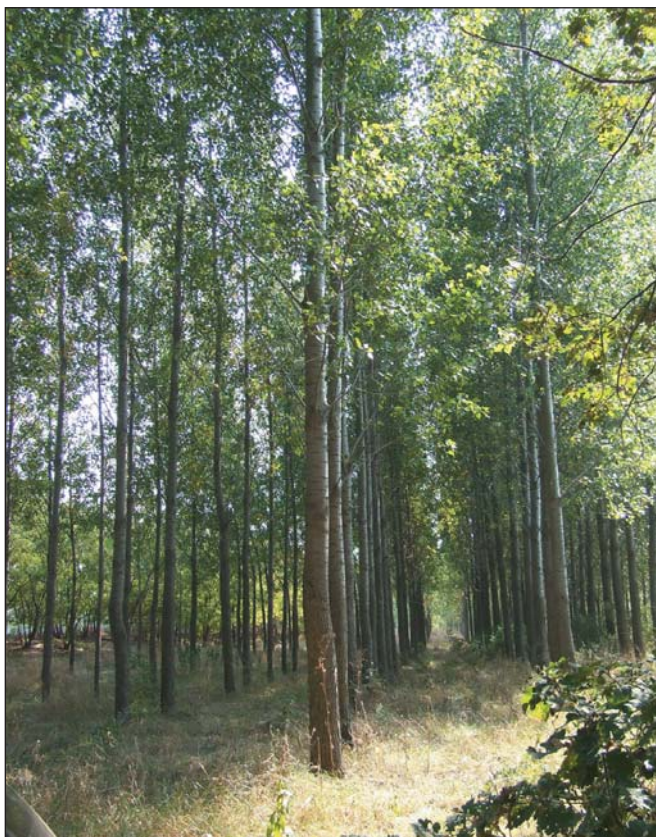
renden alapuló, egyszerű, „gazdálkodóbarát” jogi szabályozásra. Ezzel párhuzamosan elengedhetetlen a magántulajdonú erdő törvényileg szavatolt védelme. Végre meg kell szabadulni attól a nézettől és gyakorlattól is, hogy a hatóságoknak a saját tulajdonosától kell megvédenie az erdőt. Ehhez azonban rugalmasságra és szemléletváltásra lenne szükség.

A magánerdő-tulajdonosok és gazdálkodók elvárják a jogalkotóktól, hogy ha a magánerdőnek közcélakat is kell szolgálnia, az erdőt védjék meg a tolvajoktól. Ha ez mégsem sikerül, ne a tulajdonost terheljék újabb költségekkel. A mostani gyakorlat szerint a felelősségre vonást sem a valódi elkövetőkkel szemben alkalmazzák, hanem a bejelentett gazdálkodókkal szemben.

Úgy ítéljük meg, a természetvédelmi törvényt is módosítani kell, mert bizonyos természetvédelmi értékeknek valószínűleg nagy jelentőséget tulajdonítva már-már sérítik az általános emberi jogokat. A közvélemény joggal érezheti úgy, hogy Magyarországon többet ér egy feketegolya, vagy egy ritka lepkefaj, mint az emberélet. Egy családi erőszak miatt sérüléseibe belehaló gyermek, vagy nő, egy saját házában fagyhalált szenvedő idős ember élete nem vált ki akkora média-visszhangot, mint egy lepkefaj feltételezett (!!!) számú utódainak elpusztulása. A természetvédelmi törvény térbeni és időbeni korlátozásait is éppen ideje lenne átalakítani, a globális felmelegedés, a változó éghajlat és időjárás szélsőségek miatt. Tarthatatlan, hogy az ország védett magánerdeibe saját tulajdonosa, gazdálkodója egy évből hat hónapig nem teheti be a lábát munkavégzés céljából. Vajon az a vidéki ember, akinek csak fél évig van munkája, helyben marad? Pedig nagyon egyszerűen lehetne a vidék megtartó erejét növelni. Mondjuk, a természetvédelmi korlátozások ésszerűsítésével. Az meg már nem is kérdés, mi a jobb egy

vidéki kistelepülésnek, ha alkalmaz egy természetvédelmi őrt, vagy rendszeres munkát nyújt sok-sok embernek, és megfizethető téli tüzelőt. A vidékfejlesztés terén a magánerdő-gazdálkodóknak olyan uniós jogcímekekre van szüksége, melyeken keresztül végre forrásokhoz jutnak, jól átlátható, könnyen betartható szabályozással, egyszerű dokumentációval párosítva.

El kívánjuk érni, hogy a mezőgazdaságon belül az erdészet a többi ágazattal egyenrangú és versenyképes legyen. Az erdőgazdálkodók pedig olyan jogcímekeket igényelhessek meg, melyek nem eleve veszteségre ítélték, különben a magán-erdőgazdálkodás leépül. Pedig a jövőben egyre nagyobb szükség lesz annak minden hozadékára. Elegendő forrással vissza kell állítani a szakirányítási támogatási rendszert is, mert a megfelelő szakmai háttér nem hiányozhat a magán-

erdőből. Nem beszélve arról, hogy ezek a szakemberek tudják megigényelni a különböző uniós erdészeti támogatási forrásokat. A magánerdő sikerre van ítélve, ha a jogszabályi, a szakirányítási és az EU-s támogatási háttér is rendezetté válik. Úgy tűnik, a politika most megérti és támogatja elképzeléseinket, mert céljaink egyértelműen közösek. A végrehajtáshoz pedig már csak a jó szándék hiányzik.

Luzsi József
elnök, MEGOSZ

Jubileumi MEGOSZ nagyrendezvény Budapesten I.

Két évtized ünnepe a Kossuth téren és az Akadémián

Átalakulóban lévő erdészeti minisztériumi igazgatás, új uniós költségvetési cikluskezdet, formálódó pályázati forrás struktúrák. Eseménydús szakmai háttérkeretek között tartotta meg szeptember 5-én, Budapesten, húsz éves fennállásának jubileumi ünnepségét a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége. A nagyrendezvény méltó és igényes ünnepe volt a szervezet megalakulásának és az elmúlt két évtizedben elért eredményeknek.

Nehezen választhattak volna a rendezők alkalmasabb és jelképeesebb helyszínt az ünnepség kezdetének szabadterei programrészéhez, mint a márciusban átadott, felújított és korszerűsített Kossuth teret, a Parlament történelmi és monumentális épületével a háttérben. A rendezvény szinte érintés közeli „színpadi kulisszát” pedig a Földművelésügyi Minisztérium épületének rusztikus falai adták.

A vadászkiirtók teret betöltő hangjainak elülte után *Dr. Sárvári János*, ügyvezető elnök köszöntötte a szép számmal megjelent résztvevőket, akik a pódium mellett, az ünnepi alkalomra összeállított, Magyarország területét tölgycsemetékkel formázó akáctermékkollázt is körülállták. Mint az ügyvezető elnök többek között elmondta, ezzel az alkotással az őshonos és az idegenhonos fajok egymás mellettségét, jól megférhetőségét szerették volna demonstrálni.

Elsőként *Nagy István* a Földművelésügyi Minisztérium parlamenti államtitkára tartotta meg ünnepi beszédét. Köszönetet mondott a magánerdő tulajdonosoknak és a húsz éves szervezetnek munkájukért, felelősségteljes együttműködésükért. Kiemelte, hogy az ország több mint egyötöde erdő, ami minden évben több ezer hektárral tovább bővül az új telepítéseknek köszönhetően. Emlékeztetett, hogy a privatizáció során elsősorban a termelői szövetkezetek erdeit és az állami erdőgazdaságok kevéssé értékes, nehezebben művelhető állományait magánosították. Ebből adódóan a magánerdők többségét rosszabb minőségű, gyorsan növekvő fajok alkotják. A tőkehiányos magánerdő-gazda-

ságok megfelelő infrastruktúra és korszerű gépek nélkül indultak. Valószínűleg éppen a fenti okok miatt a magánerdő-gazdálkodás szereplői hamar felismerték, hogy érdekük egy erős szakmai szövetség létrehozása.

Nagy István, a szervezet két évtizedes fennállását méltató rendezvényen arról is beszélt, hogy a Nemzeti Erdőprogram alapján – amely része a Nemzeti Vidékstratégiának – felgyorsul az erdőtelepítések üteme. Így a következő évtizedek alatt várhatóan mintegy 700 ezer hektárral növekszik az erdők területe az országban, hogy az erdő által borított területek nagysága 20-ról 27 százalékra nőjön. Hozzáfűzte: mivel Magyarországon sok az osztatlan közös tulajdonú és a gazdálkodás alá nem vont erdő, a kihasználatlan területek fontos tartalékot jelentenek a nemzetgazdaság növekedése szempontjából. Ezért az erdőgazdálkodás Magyarország egyik fontos kitörési pontja lehet a 2020-ig tartó vidékfejlesztési ciklusban. Ebben a folyamatban a szaktárca számít a MEGOSZ aktív közreműködésére.

Nagy István ezt követően kiemelte: nagy jelentőségű volt, hogy a magán-szektor számára is megnyílt az elmúlt években a közfoglalkoztatás lehetősége. Így ma már több mint 1500 közfoglalkoztatott dolgozik a magyar magán-

Nagy István államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium)

erdőkben. A célkitűzés pedig az, hogy ezek a programok a jövőben is folytatódnak.

Az államtitkár végül kifejtette, a közeljövő legfontosabb feladata, hogy megalkossák a gazdálkodóbarát, polgári értékrendű új erdőtörvényt a kapcsolódó törvényekkel – vadászati, természetvédelmi – együtt. Ez csak a magángazdálkodók véleményének figyelembe vételével képzelhető el. Ehhez kérte a minisztérium a MEGOSZ, mint stratégiai partner együttműködését. Emlékeztetett a szövetség szerepére az Akác-koalíció létrehozásában, majd végezetül köszönetet mondott a szakmai kiállításukért.

Az államtitkári ünnepi beszéd után *Glattfelder Bélának*, a Nemzetgazdasági Minisztérium gazdaságsszabályozásért felelős államtitkárnak a MEGOSZ-t és a rendezvényt üdvözlő levelét olvasták fel. Az államtitkár felvillantotta a közelmúlt eseményeit, nevezetesen az akác körül kibontakozó vitát, és az Akác-koalíció szerepét. Hangsúlyozta, büszkék lehetnek, hogy elérték az akác és az akácméz hungarikummá nyilvánítását. A sikerek ellenére még sok munka vár azokra, akik az akác támogatását pártolják az ésszerűtlen tiltás helyett – fogalmazott levelében az államtitkár és további együttműködéséről biztosította a magánerdő-gazdálkodókat.

A ünnepi rendezvény folytatásában *Luzsi József* a MEGOSZ elnöke szövegezte a több mint kétszázötven fős hallgatósághoz. Előljáróban utalt az ünnepség helyszínének tudatos kiválasztására. Az Országház a tartamosságot jelképezi, akárcsak az erdő és egyben összetartozást jelent, akárcsak a magánerdő-tulajdonosoknak a MEGOSZ.

Elmondta, hogy a MEGOSZ, mint a legnagyobb országos hatáskörű, magán-erdős szakmai szövetség célja: tagjai gazdasági és szakmai érdekképviselete, érdekegyeztető feladatainak ellátása. A tartamos magán-erdőgazdálkodás megvalósítása, a tagok erdővagyonának megőrzése, növelése. A magán-erdővagyon legoptimálisabb működtetésének segítése a tulajdonosok, a gazdálkodók hasznára. A magán-erdőben az erdészeti és az erdőhasznosítási szakmai kultúra támogatása a közcélok figyelembevételével.

Mint elmondta, a becslések szerint közel félmillió honfitársunknak van erdőtulajdona. Ez azt jelenti, hogy az erdőtulajdonosok és családtagjaik révén minden hetedik magyar állampolgár részese a magyar magán-erdő vagyonnak. Közel negyed százada a magyar erdők mintegy 40 %-a került magánkézbe. Ez napjainkra – az új erdők telepítésével – 42 %-ra, mintegy 870 ezer hektárra nőtt. Belátható időn belül tehát az ország erdeinek fele magánkezelésben lesz.

Luzsi József emlékeztetett a huszonöt évvel ezelőtt lezajlott rendszerváltozásra. A privatizáció során az erdők is magánkézbe kerülhettek. A mintegy félmillió új erdőtulajdonosnak kevés fogalma volt, hogyan kezdjen hozzá az erdőgazdálkodáshoz. A magángazdálkodásnak csak régmúltja volt hazánkban, de az eltelt évtizedek alatt feledésbe merültek az ismeretek. A tulajdonosok spontán szerveződtek meg a működtetés elindítására. Az időközben megszűnő mezőgazdasági termelőszoftverekben foglalkoztatott erdészek készek voltak a magánszektorban hasznosítani szakértelmüket. A szervezett magán-erdőgazdálkodás az ezredfordulón indulhatott el a magánosított 800 ezer hektár erdő 45 százalékán. A szakértelem elérte, hogy ma már a magán-erdők mintegy 80 százalékát működésbe vonták. Időközben a kialakított szakirányítás állami finanszírozása megszűnt, így a szakma egyik jövőben fontos feladata ennek a hálózatnak az újraindítása.

Végezetül kiemelte, az erdő a vidéki emberek munkát és megélhetést nyújt, a városiaknak pedig pihenést, feltöltődést. A magán-erdős társadalom egy dinamikusan fejlődő, vidéki munkahelyeket teremtő és megtartó közösség. A magyar magán-erdők mindenki számára elérhetővé teszik az általuk megtermelt javakat és a közcélú szolgáltatásokat.

Luzsi József a MEGOSZ elnöke ünnepi beszéde végén egy gőzölt akácfából faragott országcímet nyújtott át Nagy István államtitkárnak. Az ünnepség résztvevői ezután – muzikaszó mellett – vonultak át a Magyar Tudományos Akadémia épületéhez.

Nagy László – Dr. Sárvári János – Zétényi Zoltán

Forrás: MEGOSZ, kormany.hu, [ForestPress, oeo.hu](http://ForestPress.oeo.hu)

Képek: **Nagy László**

Luzsi József elnök, MEGOSZ

Nagy István az országcímmel

Jövönk az iparifa-ültetvény?(!) I.

Csodavárás helyett egy lehetséges megoldás

Nagy Imre – tudományos munkatárs, NAIK-ERTI

A nemes nyár faállományok megítélése, gazdasági szerepük számos szakmai vitát gerjeszt. A hagyományos módon végzett gazdálkodás ugyan mutat némi ültetvényes jelleget (talaj-előkészítés és korai időszak ápolásai), de a magas tervezett vágáskorok (területtel súlyozott átlag 28,1 év), a talajművelés elhagyása, a műtrágyázás és a módszeres növényvédelem hiánya, valamint a minőségi nyesések elmaradása inkább a gazdálkodás extenzív jellegét erősíti.

A hagyományos NNY gazdálkodás vezérválasztéka jó termőhelyeken a hámozási, mégpedig vakfurnér rönk, miközben annak lábön álló értéke (~13 500,-Ft/m³ áfa nélkül) többnyire nem éri el az akác tűzifáét sem. A vastag, de barnabeles és cincérfáratokkal tarkított rönköt a felhasználók értékítélete erre a szintre helyezi. Ez a választék is fogyóban van, mert a legjobb, ártéri fekvésű nemes nyár termőhelyeken az erdőfelújítás „természetvédelmi okokból” igen kiterjedten szürke nyár fafajjal történik. A ~123 ezer hektár nemes nyárral borított terület termőhelyi átlaga is igen gyenge, az I-VI. FTO-n belül mindössze 4,9. Fogy tehát a minőségi alapanyag, miközben a hámozási kapacitás örvendetesen megnőtt. Ennek az elentmondásnak egy lehetséges, célszerű, sőt álláspontom szerint mindenképpen kívánatos feloldására teszek javaslatot.

A nemesnyár iparifa-ültetvényekről

Az elmúlt évtized egyik hazai szakmai újdonságának számít a rövid vágásfordulójú (10-15 év) és intenzív művelésű nemesnyár iparifa-ültetvények hazai megjelenése. Az ilyen típusú és olasz tulajdonú ültetvények magyarországi területe jelenleg közelít az 5 000 ha-hoz (termelőktől telefonos adatgyűjtés).

A nemesnyár-gazdálkodás ezen formája – bár évtizedek óta ismert a magyar kutatók és termelők körében – viszonyaink között nem nyert létjogosultságot. Ennek okai között az újdonságtól való idegenkedést, a szakismeretek hiányát, korábban a végtermék színfurnér rönk iránti lanyha helyi felhasználói keresletet, de akár a tőkehiányt is megemlíthetjük. (A 12 éves átlagos fordaidő a szántóföldi nö-

Negyedik éves ültetvény tavasszal. Fotó: Nagy Imre

vénytermesztéshez képest hosszú idejű befektetés.) Nem segíti az átgondolást és tervezést az állandóan változó társadalmi (földhasználat, földtulajdon) és jogi környezet (erdészeti, földvédelmi, földnyilvántartási, adó jogszabályok), a kiszámíthatatlan és előbbtől nem független támogatási rendszer sem. Szintén óvatosságra int a megszokottnál nagyobb kockázat (vadkár, eltulajdonítások stb.). Legvégül, de nem utolsósorban az intenzív művelésű ültetvények megvalósítását gátolja a belföldi termelésű szaporítóanyag – méretes csúcscrügyes karódugvány – hiánya.

A sok hátrány ellenére az önerős olasz tulajdonú ültetvények gombamód szaporodnak Magyarországon. Fel kell tennünk a kérdést: *Miért éri meg az olasz termelőnek ezt a tevékenységet folytatni, illetve miért engedjük ki a magyar termelői körből az erdészeti termelés egyik fontos batárterületét?*

Az olasz tulajdonosi háttérrel működő nemes nyár hámozóüzemek a magyar primer faipar szerves részévé váltak, amelyet a hagyományos magyar nemesnyár-gazdálkodás egyelőre ellát vakfurnér hámozási rönk alapanyaggal. Ugyanakkor a színfurnér rönkből hiány alakult ki, amit a gyárak elsősorban Olaszországból fedeznek(tek). A szállítási költségek csökkentése és nem kizárt módon a hazai piac „árszabályozása” érdekében az üzemeket „követték” az ültetvények, a színfurnér rönk ter-

mesztését részlegesen áthelyezték a Pó völgyéből hazánkba. Ebben szempont lehetett az olcsó munkaerő is (a nevelés nagy kézimunkaerő-igénye).

Termesztéstechnológia

Az ültetvény klón kiválasztásának szempontjai

Fő szempont a klón jó hámozhatósága (szöveti tulajdonságok) és a rövid vágásfordulóból (10-15 év) is következő fehér belűség. Hasonlóképpen a fiatalkori erőteljes növekedés, a kártevőkkel, kórokozókkal szembeni legalább közepesre minősíthető ellenálló képesség és az elfogadható, valamint nyesséssel tovább javítható törzsalak. Az olasz tulajdonú ültetvények nálunk „I-214” klónból állnak. Kérdéses a Pannónia nyár alkalmazhatósága. Erről megoszlanak a felhasználói vélemények – „túl nehéz a fája”. Ugyanakkor akár 9-10 új klón is bekerülhet a fajtaválasztékba.

Az ültetvény helyének megválasztása

Nem függetlenül az olasznyár termőhelyi igényétől és az alkalmazott technológiától.

Célszerűen nem védett és nem NATURA 2000 korlátozású szántó, vagy rét-legelő művelési ágú földrészletet válasszunk (engedélyezési feltétel). Az intenzív, az ültetvény teljes fenntartási ideje alatt végzett talajművelés érdeké-

ben követelmény a sík terület (*lejtés* < 5°) és a jól művelhető, laza szerkezetű talaj (*Arany-féle KSZ* < 70).

Klimatikus viszonyaink ismeretében feltétlen elvárás a mélységben megjelenő mozgó többletvíz (*szivárgó víz, változó magasságú talajvíz, ártér*), amely a növekedéskor feltétele. Korlátozó tényezőként említhető a termőhely vastagságától függő mélységi mésztartalom (40 cm-ig < 5%, 40-80 cm között < 10%, 80 cm alatt < 15%) és a szódalúgosság (80 cm-ig a *fenofitalein lúgosság* < 0,05%, 80 cm alatt < 0,1%). Az összes sótartalom a legalább 1,5 mélységű termőrétegben mindent 0,1% érték alatt maradjon.

„Magyar specialitás” a kérődző nagyvadállomány, ami fontos befolyásoló tényező. A gím- és dámszarvas-élőhely lehetőleg kerülendő, mert a vadkár bármilyen védekezés ellenére 5–35%-kal csökkentheti az ültetvény értékét. (A méretes I. kiviteli szaporítóanyagban általában nem okoz kárt.) A vadkár szakszerű megelőzése és a rendszerek fenntartása elérheti az összes létesítési és művelési költség 10%-át.

Az ültetvény tervezésekor a talajgödörök ásása és a laborvizsgálat mindenképpen szükséges, még akkor is, ha az önerős fásítások engedélyeztetése során jelenleg nem kötelező. A mozaikos termőhelyek miatt a gödörök besűrítése is célszerű lehet, a kötelező 5 ha/db-bal szemben akár 2 ha/db-ig. Fontos lenne a K, N, P nyitóértékek megállapítása is, mert a költséges műtrágyázást a jelenleginél hatékonyabban is végezhetnénk.

Eredményes termesztés folytatható közepmély, mély termőréteggel öntéstartalajokon (pl. ártér mentett oldala), savanyú humuszos homoktalajokon (pl. Nyírség, Belső-Somogy), réti talajokon (pl. Kisal-

föld), rozsdabarna és kovárványcsíkos barna erdőtalajokon (pl. Zala, Somogy).

Az ültetvény létrehozásának műveletei

- **Részletes termőhely-feltárás alapozott telepítési terv készítése és engedélyeztetése** (*jelenleg önerős erdőtelepítés – szabad rendelkezésű erdő*)
- **Geodéziai kitűzés és határolandósítás** (*az árnyalási biztonsági sáv betartása, a szomszédos területek védelme érdekében*)
- **Talaj-előkészítés**

A telepítésre tervezhető legtöbb területünk ma részben elcserjésedett, vagy ligetekkel tarkított rét, legelő, de a jelenség a szántók szélein is általános. Ekkor mindenképpen szükséges a bozótirtás, esetleg a tuskózás és a korábbi fás növényzet maradványok eltávolítása (*lebordás, aprítékolás, elégetés stb.*). Ez tapasztalatom szerint a terület 10-15%-át érinti és jelentős költséggel jár.

A vízmozgás fenntartása érdekében a többnyire elhanyagolt vízelvezető-vízmeztartó rendszerek (*csatornák, zsilipek*) felújítása is elengedhetetlen. Az állandó vízborítást, levegőtlen talajt a NNY nem tűri.

A tiszta területen őszi mélyforgatást, rigolírozást végzünk. Annak során a talajhibákat is fel és össze kell törni. Az érintett mélység 45-70 cm. Fontos a többszintes gyökérszerkezet feltételeinek megteremtése. Az olasznyár kifejezetten érzékeny pl. a kovárványcsíkokra. Az első tavaszi művelet a rögtörés nehéz tárcsával, majd a simítózás.

A talaj-előkészítés záró műveleteként a mezőgazdaságban is használatos tárcsa, gyűrűs henger, kultivátor stb. adapterekkel aprómorzszás, vetőágy-minőségű talajfelszín alakítunk ki.

- **Az ültetési hálózat kitézése**
6 x 6 m-es ültetési, egyben véghasználati hálózat, 278 db/ha. A pontos kitézés elengedhetetlen a gépi ápolás és a tősérülések elkerülése érdekében.
- **Az I. kiviteli szaporítóanyaga**
278 db/ha csúcsrügyes karódugvány, 2 éves, 5-7 m magas, $d_{1,3} = 33-50$ mm. A szállítás közbeni kiszáradást meg kell előzni (*zárt konténerek*). Az utolsó igazító nyesést közvetlenül az ültetés előttre időzítjük. Az iparifa-ültetvényt legfeljebb egyszer, 2. éves korában pótoljuk, általában 10% körüli tételben, válogatott, „túl-méretes” dugvánnyal.
- **Gödörfúrás géppel**
Az elvárt mélység 150 cm, az átmérő 35 cm.
- **Ültetés kézzel, beiszapolás**
Az ültetés előtt a karódugványt kézzel kiegyenesítjük. Ültetésekor a beiszapolás gödrönként 60-80 l vizet igényel. Az ültetési mélységet úgy kell beállítani, hogy az utolsó évi növedék indulási magassága 10 cm-rel a talajfelszín alá kerüljön.
- **Ültetés utánigazítása**
A besüppedő, tömörödő talajt ~ 2 héttel az I. kivitelt követően, kézzel, kapával utántöltjük.
- **Vadkár-elhárítás az ültetvényen**

Kritikus kérdéskör, mert a véghasználati tőszámot az I. kiviteltkor állítjuk be. Tapasztalatunk szerint elégtelen szintű az együttműködés a telepítők és a vadgazdálkodók között. A bírósági gyakorlatban a magas értékű ültetvények bekerítését a gazdálkodás rendes körének tekintik. (*Az Evt. hatálya alá tartozó területeken ez nem érvényes.*)

Gondot okozhat az első 1-2 évben a nyúl rágása, és az ültetvény teljes fenntartási ideje alatt a gím(dám)szarvas károsítása. A műtrágyázott olasznyár kérge vékony marad, alig parásodik, így a kéreg rágása akár 8-10 éves korban is előfordulhat.

A kármelegítés két irányzatával találkoztam. Általános megoldás a te-

I. kiviteli tavasszal. Fotó: Nagy Imre

A nyésés művelete. Fotó: Nagy Imre

rületvédelem. Jól megépített, 200-240 cm-es panelos, vagy fonatos kerítés – állandó ellenőrzéssel és javítással – megfelelő védelmet nyújthat. Kérdéses eredményű az 5-7-9 soros, 150-180 cm magas villanypásztor alkalmazása. Egy-egy téli szezonban a vándorló szarvascsapatok 1-2 nap alatt letarolhatják az ültetvényt. Ez egyaránt megtörténhet magas hóban a rendszer meghibásodásakor, vagy akár lopáskár nyomán. A másik kármegelőzési forma a törzsek egyedi védelme netlon hálóval. A költségeket csökkenteni, hogy a 150-180-200 cm-es szalagok többször felhasználhatók. Ugyanakkor rendre észleltem kárképet a védett magasság felett. A kerítésépítés az I. kivitel előtt, vagy legfeljebb azzal párhuzamosan történhet.

Az ültetvény ápolása, növényvédelme

Talajművelés az ültetvény teljes fenntartása ideje alatt

A szellős talajt évi 2-4 tárcsázással érjük el. Azt mindkét irányban és fedéssel végezzük. A munkamélység 15-25 cm közötti, de a felső gyökérszóna kialakulása után inkább a sekélyebb megoldást válasszuk. Gyakorlott traktorosokat alkalmazva az egyedek körül csak 0,5 x 0,5 m-es négyzet marad el. Ott kapálással, vagy vegyszerezéssel gyomtalanítunk. Ezzel csak kis területet kell érintenünk (70-100 m²/ha) és a költség sem jelentős. A parlagfű miatt mindenképpen indokolt a művelet, miközben a műtrágyázás eredményességét is javítja. A Lontrel és főleg a glifozátok alkalmazásánál ügyeljünk a

törzsrnyalásra, mivel a fiatal NNY kérgen keresztül is felveheti a gyomirtó szert.

Növényvédelem

Jellemzően az ültetvény 1-2 éves korában védekezünk, de pl. a levelészek gradációjánál erre később is szükséges lehet. A földi gépes és emelt kosaras, kézi szórópisztolyos technológiát egyaránt bevethetünk. Leginkább a levelészek és a kis nyárfacincér károsítását kell megakadályozni. Általánosan alkalmazott szer a NURELLE D*50/500 EC, 1,5 l/ha dózisban. Figyeljünk a nyár rozsdagombára is. Az ültetvényeken elvárás a rendszeres növényvédelmi szemle.

Tápanyag-utánpótlás

Általában az ültetvények 5-7 éves koráig műtrágyázunk. Nagyon költséges és esetleg nem megtérülő művelet. A választott dózist a megelőző N,P,K hatóanyag-szint megállapításával alapozhatjuk meg szakmailag. A P és K hatóanyag kiszórása, adagolása kérdéses eredményű lehet.

A kutatások szakirodalmi adatai szerint mindösszesen 270 kg/ha N hatóanyag az összfatermés átlagnövedékét 5-9 m³/ha/év tétellel növelheti.

A jelenlegi gyakorlat a 3 x 15-ös, N-P-K komplex műtrágyát alkalmazza, mégpedig 1-3 éves korban tavasszal, egyedileg és faegyed tövére irányítottan, 3-7 éves kor között pedig a teljes területre kiszórva és betárcsázva.

Az ültetvény nyésése

A legkritikusabb művelet, a túlnyesés veszélye miatt. A nyésést végző emberek oktatása és folyamatos ellenőrzése elengedhetetlen. Az egyéves dugványt az

anyatelepen, az ültetési anyagot pedig az ültetés előtt egy szárra kell vágni. Az ültetvény 3 (az egyed 5) éves koráig kell kialakítani a 6-8 m magas ágtisza törzset, de mindig maradjon legalább 1/3 élő korona. A túlnyesett állomány fattyúhajtásokat nevel, azokat a véghasználati korig el kell távolítani. Az olasznyár erős oldalágképződésre hajlamos. Ezt a két részletben végzett nyéséssel előzzük meg. A még megmaradó alsó ágörvet előnyessük (60-80 cm-es csonkolás), majd a második évében palást simára vágjuk. Az olasznyár villásodásra is hajlamos, az egyik vezérhajtást 3-4 éves korig kivágjuk. A törzsön 7-8 éves korig is láthatók a „törések”. A nyésés január 15. és május 15. között végezhető, de a legkedvezőbb időszak a március és április. A fő nyésésekhez pneumatikus ollót és emelt kosaras gépet használunk. Akár 4-5 cm vastag ágak is eltávolíthatók. Egyszerre két ültetési sor alakítható. A fattyúhajtások miatti utónyesést inkább a földről, hosszított nyelű ágnyeső fűrésszel célszerű végezni. A nyésés célja, hogy a maradó göcsök a furnérnak nem használható hámozási hengerben maradjanak.

3. éves nyáriültetvény. Fotó: Borovics Attila

Felhasznált irodalom:

Márkus L.–Mészáros K.: Erdőérték-számítás. Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest 1997.

Halupa Lajos-Simon Miklós: Az „I-214” NYÁR, Akadémiai Kiadó, Budapest 1985.

Halupa L.-Tóth B.: A nyár termesztése és hasznosítása, Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, 1988.

Ültetvényszerű fatermesztés 1-2. Szerk.: Führer Ernő – Rédei Károly – Tóth Béla, Agrinform Kiadó, Budapest, 2009.

Lektorálta: **Dr. Borovics Attila**,
NAIK – ERTI, mb. igazgató

Biológiai védekezés Magyarországon a szelídgesztenye gubacsdarázs ellen

Kriston Éva¹, Bozsó Miklós¹, Csóka György², Bujdosó Béla³, Melika George¹

A szelídgesztenye (*Castanea sativa*) erdeinknek csak elenyésző részében fordul elő. Kedvelt termése, esztétikai és kultúrtörténeti jelentősége okán azonban már régóta sokkal nagyobb figyelmet élvez, mint amit területfoglalása önmagában indokolna. Európa számos országában igen jelentős állományalkotó fafaj. Olaszországban és Franciaországban egyaránt 750 ezer hektár körüli a gesztenyeültvények és -állományok együttes területe, de Spanyolországban is jóval meghaladja a 100 ezer hektárt.

Az ázsiai eredetű, behurcolt mikrogomba (*Cryphonectria parasitica*) által okozott kéregrák a közelmúltban Európa-szerre megtizedelte a gesztenyéseket. Hasonlóan aggodalmat keltő hír volt a Kínában őshonos szelídgesztenye gubacsdarázs (*Dryocosmus kuriphilus*) 2002-es európai megjelenése. Ez a rovarfaj a gesztenye egyik legveszélyesebb kártevője. A rügycet megfertőzve a fejlődő gubacsok (1. kép) gátolják a

2. kép: Nőtény gubacsdarázs (Csóka György)

szőr (lásd az *Erdészeti Lapok* 2009. novemberi számát). 2010-ben Pécs környékén szintén megtalálták. Ezeket a fertőzött fákat gyors hatósági intézkedéssel még sikerült megsemmisíteni, de már akkor is valószínűsíthető volt, hogy Horvátország felől terjeszkedve önerőből is el fogja érni Magyarország délnyugati részét. Ez 2013-ban bekövetkezett, Zala megye több zártkertjében lévő gesztenyén is megjelentek a gubacsok. Az idei felderítések újabb fertőzött területeket mutatnak ki, a Zala megyei fertőzött góc áterjedt Vas megye déli részére is (3. ábra). A kártevő 2013-2014-ben Budapest különböző kerületeiben is előkerült.

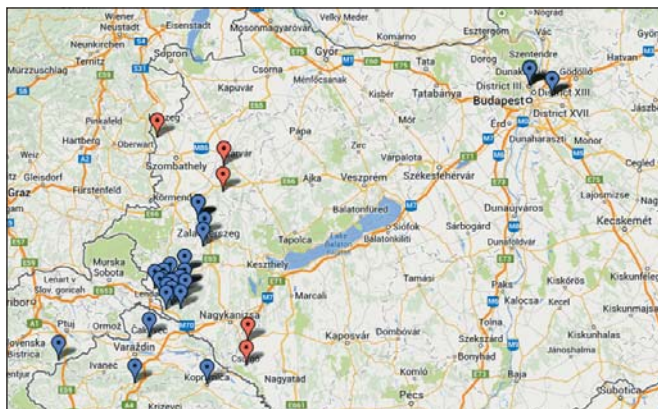
Európában számos védekezési módszert kipróbáltak (mechanikai védekezés, rezisztencia, vegyszeres védekezés), de egyik sem oldotta meg a gondot, mert nem tudta a faj népességét az elfogadható szint alá csökkenteni. Az eddigi vizsgálatok eredményei arra utalnak, hogy a nálunk honos, tölgyeken élő gubacsdarázsak természetes ellenségei ugyan képesek kifejlődni a szelídgesztenye gubacsdarázsban is, de az általuk okozott mortalitás csupán néhány %-os, így a kártevő népességének szabályozására nem alkalmasak. Ennek fő oka egyébként az, hogy ebben az esetben nincs meg a gazda és a parazitoid fejlődésmenete közötti pontos szinkronizáció. Az elmondottak alapján egyedüli védekezési lehetőségnek a

1. kép: Gubacsos hajtás (Melika George)

hajtásképződést, ezáltal akár 50-75%-kal is csökkenhet a termésmennyiség. Több éven át tartó erős fertőzése a faegyedek pusztulását is okozhatja. Kifejezetten könnyű akaratlanul behurcolni, hiszen tojásai, illetve fiatal lárvái az év nagyobb részét (júliustól a következő év májusáig) a rügycet belsejében töltik, látható tüneteket (gubacsokat) csak a tojásrakást követő év tavaszán okoznak. A szelídgesztenye gubacsdarázsak kizárólag nőstényei vannak (2. kép), ezek szűznemzéssel szaporodnak. Ez az egyik jellegzetessége, ami igazi inváziós fajjá teszi, ugyanis akár már egyetlen nőstény egyede is sikeresen kolonizálhat új területeket.

Magyarországra fertőzött szaporítóanyaggal 2008 őszén kerülhetett be, megjelenését 2009 májusában észlelték elő-

3. kép: A szelídgesztenye gubacsdarázs ismert bazi előfordulásai (kék=bizonyított előfordulás, piros=nem került elő)

¹ Növény-egészségügyi és Molekuláris Biológiai Laboratórium, Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság

² NAIK Erdészeti Tudományos Intézet

³ Zala Megyei Kormányhivatal, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság

4. kép: Párosodó *Torymus sinensis*-ek (Csóka György)

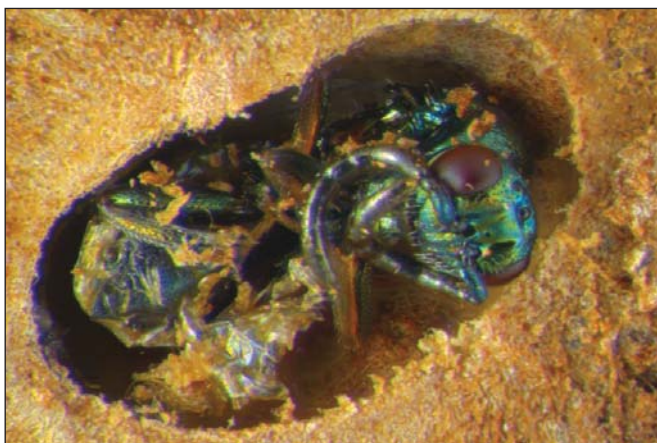
gubacsdarázs szintén Ázsiában honos természetes ellenségének, a *Torymus sinensis* nevű fémfürkésznek a betelepítése tűnik. Ezt a védekezési eljárást – amikor a behurcolt kártevő őshonos elterjedési területén „jól működő” természetes ellenségeit is betelepítik a behurcolt kártevő új hazájába – nevezik klasszikus biológiai védekezésnek. A módszert a világon már több helyen alkalmazták (USA, Japán, Dél-Korea, Olaszország, Franciaország). Azon túl, hogy bármely más védekezési eljárásnál hatékonyabb (jellemzően 60% és a feletti mortalitást eredményez), környezeti kockázata is elenyésző. A *Torymus sinensis* ugyanis gazdaspecifikus faj és csak a *Dryocosmus kuriphilus* lárváin élős-ködik, más gazdaállatból eddig még nem sikerült kinevelni. Így nagyon valószínű, hogy az őshonos faunára semmiféle káros hatást nem gyakorol.

A parazitoid egynemzedékes, életciklusa finomra hangolt szinkronban van a gazdaállattal. A kifejlett darazsak áprilisban repülnek ki az általuk előző évben megtámadott gubacsokból. Párosodás után (4. kép) a nőtények (5. kép) lerakják tojásaikat a friss gubacsokban fejlődő gubacsdarázs lárvákra. A *Torymus* lárva ezt követően ektoparazitoidként táplálkozik a gazdalárva testfelszínén. Teljes kifejlődése után, ősz végén a gubacsban bábozódik (6. kép).

A szükséges engedélyek beszerzését követően a NÉBIH Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság Növény-

5. kép: Nőtény *Torymus sinensis* (Csóka György)

6. kép: Kikelés előtt álló *Torymus* báb a gubacsban (Bozsó Miklós)

7. kép: A parazitoidok kibelezéséhez használt izolátor (Melika George)

egészségügyi és Molekuláris Biológiai Laboratóriumának munkatársai márciusban Olaszországban, Torino környéki szelídgesztenye-ültetvényeken gyűjtöttek *Dryocosmus* gubacsokat. Kifejezetten olyan helyszíneken, ahol ismertén magas volt a gubacsok *Torymus* fertőzöttsége. A laboratóriumban kinevelt parazitoid darazsakat május végén, Zala megyében Kerkateskánd és Dobri területén helyezték ki. Ott már tavaly is jelentős mértékű fertőzést észleltek, így remélhető, hogy a betelepített természetes ellenség sikeresen követi a kártevő terjeszkedését. Mintaterületenként 3-3 db, 1 m hosszú tüllháló izolátort helyeztek ki a gubacsdarázs által fertőzött ágakra (7. kép), mindegyikbe 20 nőtény és 10 hím parazitoid került. Ezeket két mintaterületen, 100 nőtényt és 50 hímeket engedtek ki egy-egy mintafára (8. kép).

Jövő márciusban az izolátorokban áttelelt, valamint az izolátor nélküli mintafákról a gubacsokat egyaránt begyűjtik majd, így a laboratóriumi kinevelést követően meghatározhatóvá válik a parazitáltság mértéke. A szelídgesztenye gubacsdarázs terjedésének térképezése, illetve a biológiai védekezési program a következő években is folytatódik.

Tisztelettel kérjük a kollégákat, ha valahol fertőzött (gubacsos) szelídgesztenyét észlelnek, azt helymegjelöléssel jelez-zék Melika George (melikag@nebtb.gov.hu) és Csóka György (csokagy@erti.hu) felé. A közreműködést előre is köszönjük! 🌿

8. kép: Fertőzött mintafa (Melika George)

Bemutatkozik a NAIK ERTI geoportálja: az ERTIGIS

Jakab Szilvia – erdőmérnök, kommunikátor, kutatási referens; NAIK Erdészeti Tudományos Intézet
Dr. Illés Gábor – PhD., okl. erdőmérnök, tudományos főmunkatárs – NAIK Erdészeti Tudományos Intézet

A geoinformatika napjaink népszerű szakterülete erdészeti vonatkozásban is. A több évtizedes múltú visszatekintő erdészeti adatgyűjtés mindenki számára elérhető térképi megjelenítése eddig még váratott magára, az internet azonban új távlatokat nyit a kutatási eredmények társadalmisításában.

Bár geoinformatikai vonalon több kiváló szoftver áll a felhasználók rendelkezésére, ezek mindegyike speciális felkészültséget igényel, továbbá hosszú távú felhasználás esetén rendelkezni kell a program licencével. A más szakterületet művelő érdeklődők hozzáférésehez egyrészt hosszabb-rövidebb tanulási időszak, másrészt anyagi befektetés szükséges, amit kevesen engedhetnek meg maguknak. A probléma megoldását a NAIK ERTI kutatói jelen geoportál elkészítésében látják, mely a szakértők által létrehozott tartalmak széles körben való tanulmányozására ad lehetőséget.

A www.ertigis.hu webcímen működő oldal fejlesztése a Joomla tartalomkezelő rendszerben történt. Az első menüpontban a NAIK ERTI térinformatikai tárgyú, illetve térinformatikai szempontból interpretálható projektjeinek legfontosabb adatai olvashatók, különös tekintettel a fő célkitűzésekre, a felhasznált tudományos eszköztárra és az együttműködő partnerekre, utalva a kapcsolódó térképekre, publikációkra és eseményekre.

A második menüpont alatt található a térképszolgáltatások. Az elemzések és a térképek az ESRI² cég ArcGIS for Desktop és ArcGIS for Server nevű szoftvercsomagja segítségével készülnek, az adattároló egy központi szerver, az elérést pedig a világháló biztosítja.

Az oldalon elsőként közzé tett eredmények a Zala megyét felölelő, AG-RÁRKLÍMA címet viselő TÁMOP pályázat keretében a NAIK ERTI által végzett

Új, elsősorban erdészeti vonatkozású geoportált indított a NAIK Erdészeti Tudományos Intézete az interneten. Az ingyenes, ERTIGIS¹ névre keresztelt alkalmazás három felhasználói szintre differenciálódik. Alkalmazásához felhasználói fiók igényelhető.

tevékenységekből származnak. Az elemzéshez származtatott meteorológiai adatokat (Országos Meteorológiai Szolgálat), digitális domborzatmodell (Földmérési és Távérzékelési Intézet), genetikai talajtípus térképeket (Meridum Kft.) és talajvíz térképet (Magyar Földtani és Geofizikai Intézet) vásárolt a NAIK ERTI. A megvalósítás első lépését az adatok adatbázisba építése, az eddigi erdészeti kutatási eredményekkel összevetése képezte, amit a térbeli összefüggések feltárása követett. A kapott eredmények közzétételének helye a geoportál.

A térképszolgáltatások menüpont felépítése az alábbiakban olvasható. Az erdőkereső a projekt partnerek és az érintett gazdálkodók számára Zala megyei erdőállományok részleteihez tartozó hőmérséklet, csapadék és FAI³ értékek vizsgálatára nyújt lehetőséget, különböző szűrési beállítások mellett. Ennek a pontnak az eléréséhez felhasználói fiók regisztrálása szükséges, melyben a rendszert üzemeltető kollégák segítenek.

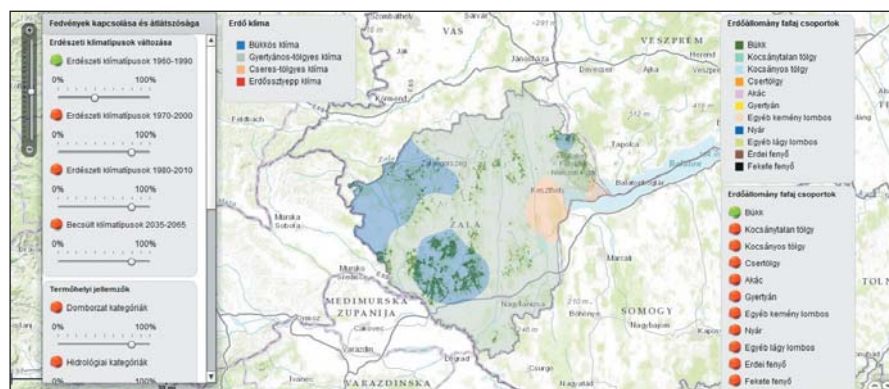
Az érdeklődő szakmai és laikus közönség számára bejelentkezés nélkül is

láthatók a Zala megye területére vonatkozó főbb termőhelyi és faállomány-szerkezeti információk.

Az egyes fedvények önálló térképet képeznek, melyek egy-egy paraméter adott időszakra vonatkoztatott statikus állapotát mutatják. Az egymás után következő időszakok leképezésével idősoros állapotképek nyerhetők. Ezáltal jól nyomon követhető pl. az egyes klímátípusok területfoglalásának változása. A fedvények választott mértékben áttetszővé tehetők, így egyidejűleg több paraméter vizsgálható. Ilyen képet mutat az *1. ábra*, melynek egyik fedvénye az erdészeti klímátípusokat, másik pedig a bükk (*Fagus sylvatica* L.) elterjedési területét mutatja az 1960–1990 közötti időszakokra. Ugyanez leképezhető az 1970–2000, az 1980–2010, a 2011–2040, a 2041–2070, illetve a 2071–2100 terjedő időszakokra is, lehetővé téve az időbeli változások megfigyelését.

Az erdészeti döntéshozás támogatására a klímaváltozáshoz alkalmazkodó fafaj kiválasztását segítő eszköz szolgál.

Az alkalmazás szabadon hozzáférhető változatában megjeleníthető az 1960–1990, az 1980–2010 és a 2035–2065 közötti időszakokra a javasolt célállomány főfafajok területfoglalása az *Erdőtervezési útmutató* mellékletét alapul véve, mely *Járó Zoltán* „Az egyes termőhelytípusok alkalmazható célállományok és azok várható növekedése” című 1970-ben kiadott kéziratából, illetve annak *Tímár és mtsai* által 2005-ben megújított változatából készült. A három időszakot összevetve kitűnik,

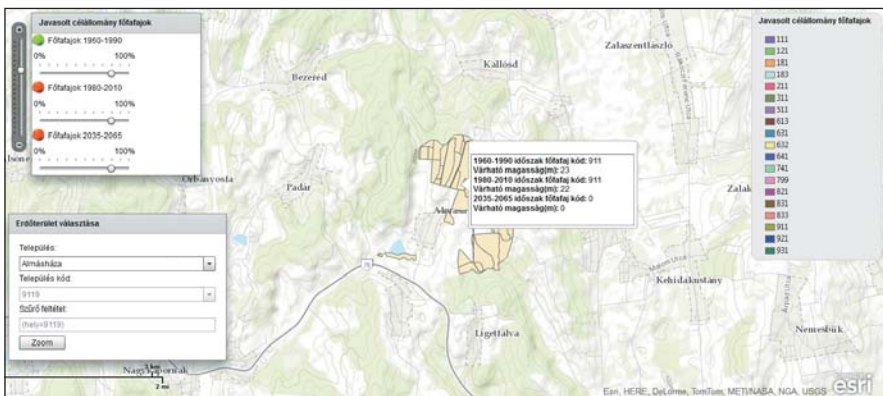

*1. ábra: Erdészeti klímátípusok és a bükk (*Fagus sylvatica* L.) tényterése 1960–1990 között (Forrás: www.ertigis.hu)*

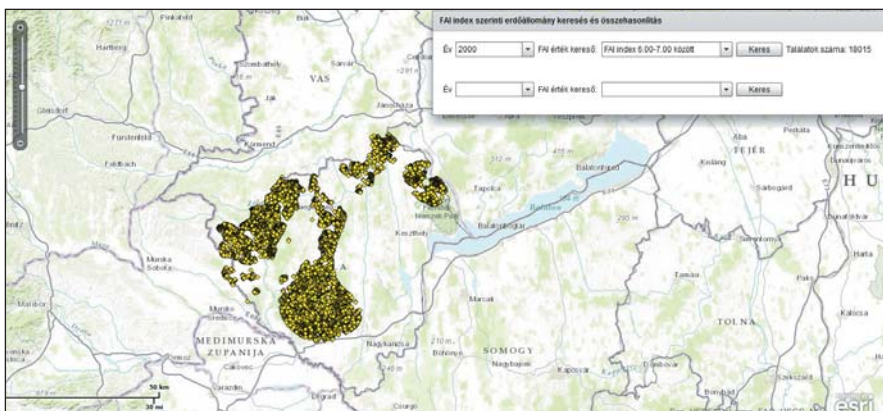
¹ GIS = Geographic Information System, ford.: geográfiai információs rendszer

² ESRI = Environmental Systems Research Institute, ford.: környezeti rendszereket kutató intézet

³ FAI = Forestry Aridity Index, ford.: erdészeti aszályosság index

2. ábra: Almásbáza községtár egy erdőrésztelére ajánlott főfafaj és annak várható magassága az 1960–1990, az 1980–2010 és a 2035–2065 közötti időszakokra vonatkozóan (Forrás: www.ertigis.hu)

3. ábra: 6,00-7,00 közötti FAI értékkel jellemezhető területek a 2000-es évben (Forrás: www.ertigis.hu)

hogy az idő előrehaladtával az útmutató a megváltozott ökológiai feltételek miatt egyre kevesebb területre nyújt megoldást. Egy-egy település kiválasztását követően lekérhető az adott községhatárhoz tartozó erdőrésztelre vonatkozóan a főfafaj és annak várható magassági értéke (2. ábra), mely az előzőekben foglaltak miatt sok helyen nullával jelzi az eddig megszokott állományalkotó főfafajok fokozatos kiszorulását a területekről.

A negyedik alkalmazással a FAI értékek jeleníthetők meg adott évre és adott tartományban (3. ábra). A szűrőfeltételek beállítása két év és két FAI tartomány összehasonlítását teszi lehetővé.

A portál összeállítása, böngészése során tapasztaltak számos olyan kérdést vetnek fel, melyek megválaszolása izgalmas, ugyanakkor komoly kihívást jelent az erdészeti kutatás számára. Olyan új termőhelytípus-változatok alakulnak ki a klímaváltozás következtében, melyekre jelenleg nincsen fajválasztási segédlet, ennek kidolgozása az egyik legfontosabb feladat. A mérlegelés során számos szempontot kell figyelembe venni, érdemes akár a külföldi tapasztalatokat is megismerni.

Jó minőségű fényképeket várnak az Erdészettudományi Közlemények szerkesztői!

Az idei őszi folyamán az Erdészettudományi Közleményeknek két füzetet fog megjelenni. A 4/1-es „általános” kötet, a 4/2-es pedig az „Agrárklíma” projekthez kapcsolódó tematikus füzet lesz. Mindkét füzethez keresünk jó minőségű, látványos, szakmailag is érdekes fényképeket. Egyrészt mindkét füzet címlapjára, másrészt pedig a füzetek belsejébe, a képes „kitöltő” oldalakra. Várjuk képeiteket! A kérést terjesszék kollégáitok körében is!

Köszönettel!

A szerkesztők

MEGJELENT A SILVA NATURALIS 3. KÖTETE

Silva naturalis

Vol. 3.

ÚJ SZÉCHENYI TERV

A folyamatos erdőborítás megvalósításának ökológiai, konzervációbiológiai, közjóléti és természetvédelmi szempontú vizsgálata című TÁMOP-projekt keretében indított Silva Naturalis periodika 3. kötete látott napvilágot nemrég. A több mint 200 oldalas kötet monografikusan dolgoz fel egy különleges, sokak által ismert erdőfoltot, a szalafői Óserdőt. A 12 tanulmány botanikai, mikológiai, zoológiai, valamint erdőszerkezeti és erdődinamikai szempontból elemzi ezt a különleges területet. Kevesen tudják, hogy az erdőfolt Igmándy Zoltán professzornak köszönhetően menekült meg a véghasználat elől, s mintegy négy évtizede szabadon érvényesülhetnek itt a spontán folyamatok. Szerencsére Bonczó Kálmánné sz. Bécsi Judit szakmérnöki szakdolgozatoként elvégezte az állomány állapotfelvételét, így erdőszerkezeti és -dinamikai összehasonlításra, értékelésre is mód nyílt.

MEGHÍVÓ

a Pro Silva Hungaria Jubileumi Nagyrendezvényére

2014. október 7–8.

(25 éve alakult a PRO SILVA EUROPA, és 15 éves a PRO SILVA HUNGARIA!)

Program:

Október 7. (kedd)

10:00 Érkezés

10:00–10:30 Regisztráció

10:30–15:00 I. Jubileumi konferencia – Felsőtárkány

A PRO SILVA szerepe a természeti folyamatokon nyugvó, folyamatos erdőborítást biztosító erdőgazdálkodás megalapozásában és terjesztésében.

15:00– II. Bemutató és szakmai tanácskozás terepen – Felsőtárkány

A Bükki Nemzeti Park által kezelt erdőben

Magánerdőben

Október 8. (szerda)

8:30– 16:30 A terepi munka folytatása – Parádfürdő

Az Egererdő Zrt. által kezelt állami erdőben

További információk:

Horváth Iván
elnök

Dr. Jung László
vezérigazgató

Dr. Horváth Ákos
igazgató

Szabó Szilárd
igazgató

Regisztráció: A regisztrációhoz szükséges űrlap a Pro Silva Hungaria honlapjáról letölthető: www.prosilva.hu. A jelentkezési lapokat kérjük a gonc.vivien@bakonyerdo.hu e-mail címre küldjék, 2014. szeptember 21-ig.

Részvételi díj: A részvételi díj 11 000,- Ft. A részvételi díj a rendező szervek által nyújtott valamennyi szolgáltatás (szállás, étkezések, szükség szerint a helyi-, helyközi és terepi közlekedés stb.) költségeihez való hozzájárulást tartalmazza. A részvételi díj átutalással és helyben is fizethető.

Átutalás:

Kedvezményezett: Pro Silva Hungaria, 3232 Mátrafüred, Hegyalja út 14.

Bankszámla száma: OTP 11742094-20165242-00000000

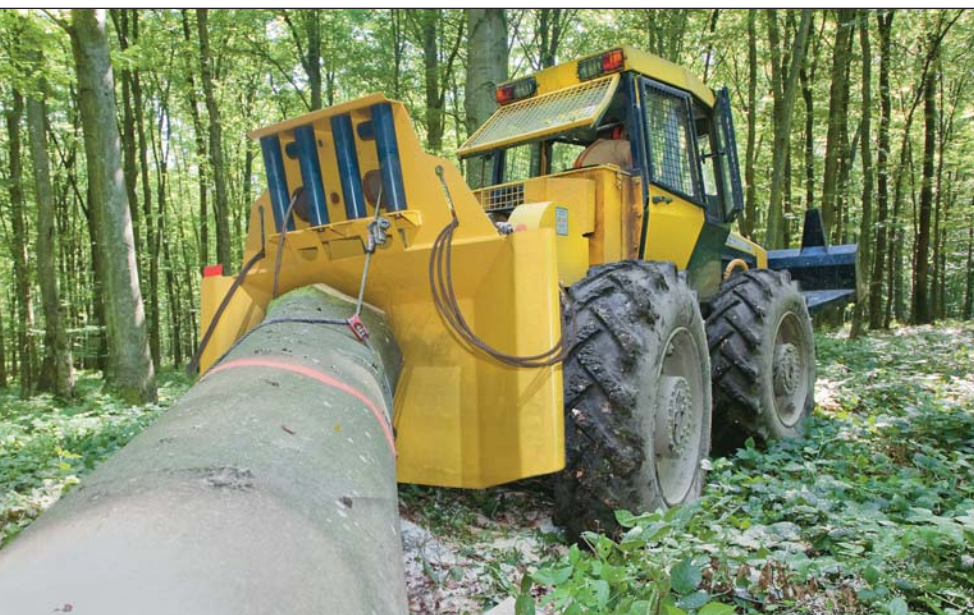
Átutalás közleménye: Jubileumi Nagyrendezvény, „résztevő neve”

Szállás: Bükki Nemzeti Park Felsőtárkányi Oktató- és Látogatóközpont

A részletes program és további tájékoztatás megtalálható a www.prosilva.hu weboldalon.

Erdészeti közelítők Horvátországból

A HITNER cég Európa egyik vezető erdészeti közelítő és vonszoló gépeinek gyártója. Stjepan Hittner 1987-ben alapította a HITNER elődjét, a METALSERVIS-t, Bjelováron. Mára a cég több mint 90 munkást foglalkoztató gyárrá nőtte ki magát.

Somogy megye testvérmegyéjének székhelyén működő HITNER 2000-ben dobta piacra az első, speciálisan az erdészeti munkafolyamatokban használható törzscsuklós közelítő traktort. Jelenleg két típust gyártanak ebben a kategóriában: az ECOTRAC 55V-t és az ECOTRAC 120V-t. Jövőre tervezik bevezetni a 140V-D-t, ami már alapfelszereltségében magában foglalja az európai trendek elvárásait: a STAGE III B európai szabványt (Amerikában=TI-ER4), a távirányítású motor- és csörlőzést akár 500 méterről, klímát, vízűtéses Cummins motort.

A „skidder” megjelölés olyan erdészeti erőgépet jelent, aminél a kerekek fixek, a traktor a törzs hajlításával képes elfordulni. Ennek előnye a könnyű navigálás, az azonos nyomtáv és a kis fordulókör. A „skidder” szó magában foglalja még a vonszolási eljárást is, valamint a csörlőzést. A csörlőzés előnye, hogy olyan helyeken is alkalmazható, ami „nehéz terepnek” számít, illetve más munkagép számára elérhetetlen. A „skiddereket” a Horvát Állami Erdészet, valamint a Zágrábi Erdészeti Egyetem közreműködésével úgy alakították ki, hogy azok megfeleljenek a felhasználók minden igényének.

Így sikerült az elmúlt 15 évben olyan gépeket fejleszteni, amelyek az ár, minőség, termelékenység terén a „Best Value for Money” (Legjobb ár-érték arány) kategóriába tartoznak. Gyártmányaik ki-

tűnnek magas termelékenységükkel, mozgékonyaságukkal, könnyű súlyukkal. Ugyanakkor eleget tesznek minden környezetvédelmi előírásnak is.

Évente megrendelésre mintegy 50-60 erdészeti közelítőt gyártanak, ennek mintegy kétharmada 120 lóerős. A horvát állami erdészet 220 db 120 lóerős és 280 db 55 lóerős erdészeti közelítőt használ.

A sorozat kisebbik tagját az ECOTRAC 55V-t főleg méretei, súlya és teljesítménye helyezi a választék élmezőnyébe. A gépnek saját alváza nincs, úgynevezett „lego” módszerrel építik fel. A tervezés és kivitelezés során fő cél volt, hogy a traktor könnyen irányítható legyen a fák között, a lehető legnagyobb sebesség mellett.

Összesen 55 lóerőt vihetünk be az erdőbe, amely nem sérti a növényzetet, teljesen biztonságos és akár 3,5 tonnát is megmozdít csörlőnként. Az erejét egy három hengeres DEUTZ motor adja, ami 25 km/h-ra tudja gyorsítani a 3600 kg-os gépet. A jó manőverezési képesség a könnyedén kezelhető a SAUER-DANFOSS szervós kormányműnek is köszönhető.

A gép többi része 100%-ban a horvátországi gyárban készül. A váltó mechanikus, szinkronizált, 8 sebesség előre, 2 hátramenetbe. Az akadályok elhárítására, illetve a gép rögzítéséhez elől és hátul is hidraulikus tolólapokat használhatunk, amik képesek akár meg is

emelni a gépet egy esetleges terepi kérekszeréhez vagy szervizhez.

A gép állandó 4x4 meghajtású, 2 differenciállal rendelkezik külön-külön blokkolási lehetőséggel. A fékerőről egy többlamellás fékrendszer gondoskodik. Csörlőzéshez két 40 m-es 10 mm átmérőjű acélsodrony áll rendelkezésre.

Ahhoz, hogy a gép a legnehezebb terepen is helyt álljon, a nyomtáv szélesíthető és láncsal is felruházható. Ha a gépkezelő egyedül dolgozik, távirányítót rendelhet a géphez, amivel 500 m-es sugarú körben indíthatja, leállíthatja a munkaeszközt, illetve a csörlőzést.

Az ECOTRAC sorozat igazi „bulldózer” a 120V típus. A gép minden centiméterét nagy tömegek mozgatására tervezték. A burkolat alatt egy hat hengeres DEUTZ D914-es motort találunk 120 lóerővel, 6472 cm³ lökettérfogatba foglalva.

A kormányzást itt is egy SAUER-DANFOSS szervó segíti. Az erőátvitelhez tíz sebességünk van előremenetben, 2 pedig hátra. A 120 V-nél 7 tonna önsúlyú. A nyomtávot a felnik forgatásával helyben kiszélesíthetjük, és láncsal is felszerelhetjük a kerekeket.

A 120V-nek saját alváza van, az ideális terepkövetést független kerékhidakkal biztosítják. Méretei ellenére 5 méter sugarú körben képes megfordulni.

Összesen 8 tonnát képes húzni csörlőnként. A dupladobos csörlő meghajtását magasnyomású olajpumpa biztosítja, az irányítás pedig elektro-hidraulikus. Mindezt egy joystick segítségével végeztethetjük. Ennek előnye, hogy a csörlőzés gyorsulását mi szabályozhatjuk (0–1,26 m/s). Ez az üzemmód szavatolja a rántás- és az ütésmentes csörlőzést.

Dinko Turk, a HITNER cég ügyvezetője elmondta, hogy számukra a legfontosabb az, hogy jól használható, egyszerű gépeket készítsenek, kevés elektronikával, megfizethető áron. Kiemelte továbbá a cég nevéhez szorosan kötődő gyors és minőségi szerviz-szolgáltatásokat is.

Magyarországon kizárólag a szombathelyi központú Agro-Alfa Kft.-től vehetjük meg a HITNER termékeit. A két cég idén állapodott meg a forgalmazási részletekről. Az info@agroalfa.hu e-mail címen kérhetjük ajánlatot, a www.agroalfa.hu weboldalon megadott telefonszámokon, illetve személyesen is bármelyik Agro-Alfa kirendeltségen.

Cserági Máté
(X)

Kitüntetések Szent István ünnepén

2014. augusztus 19-én a Vajdahunyadvárban dr. Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter az Államalapító Szent István ünnepe alkalmából állami kitüntéseket és elismeréseket adományozott.

Magyar Érdemrend Tisztikeresztje kitüntetést adott át

Dr. Bartha Dénes Árpádnak, az Őrségi Nemzeti Parki Tanács elnökének, a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara intézetigazgatójának a természet védelme iránti mély elkötelezettségét tükröző oktatói, kutatói tevékenysége, valamint a hazai erdők és növényzeti örökség felmérése, értékelése területén végzett kiemelkedő munkája elismeréseként. *(A kitüntetést édesapja vette át.)*

Dr. Vancsura Rudolfnak, a Nyugat-magyarországi Egyetem nyugalmazott egyetemi docensének az erdészeti felsőoktatásban töltött közel öt évtizedes kiemelkedő, példaértékű pályafutása, valamint a magyar erdők védelme, és a soproni botanikus kert európai színvonalra emelése érdekében végzett munkája elismeréseként.

Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetést adott át

Dr. Rónai Ferencnek, a Nyugat-magyarországi Egyetem Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola és Kollégium igazgatójának az erdészeti és vadgazdálkodási szakoktatás területén végzett kiemelkedő munkája, valamint a fiatalok nevelése és jövőképük meghatározása érdekében folytatott tevékenysége elismeréseként.

Szabó Zoltánnak, a Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága igazgatójának, az OEE Gödöllői Helyi Csoport tagjának kiemelkedő közigazgatási hatósági munkája, vadászati szakterületen végzett tevékenysége, valamint a jövő vadászgenerációinak képzése terén elért eredményeiért.

Életfa Emlékplakett Arany fokozata kitüntetést adományozott

Haják Gyulának, a Földművelésügyi Minisztérium volt Erdészeti és Faipari Hivatala nyugalmazott osztályvezetőjének, az Országos Erdészeti Egyesület örökös tagjának az erdőfeltárás területén hosszú időn át végzett iskola-teremtő munkássága, és az erdei vasutak fenntartása érdekében kifejtett kiemelkedő tevékenysége elismeréseként.

Életfa Emlékplakett Ezüst fokozata kitüntetést adományozott

Dr. Ott Jánosnak, az EGEREDŐ Zrt. nyugalmazott üzemigazgatójának erdőgazdálkodási területen hosszú időn át végzett munkája, valamint a fejlesztési koncepciók kidolgozása terén kifejtett tevékenysége elismeréseként.

Skerlanicz Sárának, a Vas Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága nyugalmazott erdőfelügyelőjének az erdőgazdálkodás területén hosszú időn át végzett lelkiismeretes munkája, közösségi tevékenysége elismeréseként.

Holdampf Gyulának, a Földművelésügyi Minisztérium volt Erdészeti Hivatala nyugalmazott elnökhelyettesének, a hazai erdészeti politika formálása, valamint az ágazat szakmai irányítása területén hosszú időn át végzett kiemelkedő munkájáért.

Sódar Pálnak, a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. nyugalmazott vezérigazgatójának, az Alföldi Erdőkért Egyesület elnökének a faipari területen hosszú időn át végzett szakmai munkája, az erdőgazdálkodók együttműködését szolgáló tevékenysége elismeréseként.

Az Országos Erdészeti Egyesület ezúton fejezi ki őszinte elismerését és egyben gratulál a kitüntetett kollégáknak!

Forrás: FM Sajtóiroda
Fotók: kormany.hu,
Greguss László Géza

A mezei juhar rovarvilága

Dr. Tuba Katalin – egyetemi adjunktus*

Dr. Lakatos Ferenc – egyetemi tanár*

Mezei juhar

www.azevfaja.hu

A mezei juhar kártevőiről — igaz, a cím szerint Nyugat-Szlovákiára korlátozva — jelent már meg idén rövid összefoglaló az Erdészeti Lapok hasábjain (Kollár és Bakay, EL CXLIX(6): 209.). Ezek után nem könnyű feladat a mezei juhar hazai rovarvilágáról írni. A juharok ugyanis rovarügyi szempontból a kevésbé gazdag fajokhoz tartoznak, ráadásul a mezei juhar ezen a csoporton belül is a kevesebb fitofág rovar 'eltartó' gazdanövények közé sorolható. Természetes erdőkben jelentős kárt, netán erdővédelmi vagy növényvédelmi gondot okozó fajjal csak elvétve találkozhatunk, és utcafásításoknál sem jellemző. Ezen túl, Nyugat-Szlovákia és Magyarország rovarfaunája között elenyésző a különbség... Akkor miről is lehet írni?

A mezei juhar Magyarországon az ártéri erdőtől a karsztbokor erdőkig majdnem minden erdőterületen megtalálható elegyfajként. Tág ökológiai tűrésképességű. Nagyvárosokban, ipartepeken, utcafásításra, de akár szélsőséges körülmények között is szívesen alkalmazkodik az előnyeivel (jól metszhető), és hátrányaival (viszonylag lassan nő és rossz törzsnevelő) együtt.

A juharokhoz, így a mezei juharhoz is számos monofág faj kötődik, ezzel jelentősen gazdagítja erdeink és zöldfelületeink ízeltlábú közösségeit. Napjainkban néhány invazív faj megjelenését is megfigyelhetjük rajta.

Leveleken, hajtásokon előforduló rovarok

A polifág lepkefajok közül az aranyfarú lepke (*Euproctis chrysorrhoea*), a kis téli araszoló tavasszal (*Operophtera brumata*), a juharbagoly (*Acronicta aceris*) a nyár folyamán okozhat egy-egy fán akár jelentősebb rágáskárokat is. A gyapjaslepke (*Lymantria dispar*) tömegszaporodása esetén ezt a fajt sem kíméli, és számos sodrómolyfajt (*Pan-*

Acericecis campestre

demis spp.) is megfigyelhetünk rajta. A bogarak közül különösen tavasszal a levélormányosok (*Phyllobius* spp.) lyugtásszerű rágásai lehetnek feltűnőek.

Az *Aleurochiton acerinus* nevű liszteskefaj szigorúan monofág, csak a mezei juhar levelein szívogat. Érdekessége, hogy a nyári és az őszi alakok bábjai eltérőek. A fák lombját megrázogatva láthatjuk, ahogy e faj apró, fehér imágói felröppennek. Gyakori, de komolyabb károsítását eddig nem figyelték meg. A kabócák jellegzetes szívásnyoma gyakran feltűnik a levelek színén. Magyaror-

szágon ez a kárkép elsősorban a zöld kabócához (*Cicadella viridis*) köthető.

A mezei juharhoz számos erősen monofág és oligofág levéltetűfaj kötődik, többnyire hangyalátogatottsággal kapcsolatosan. A legnagyobb fajszámmal (5 faj) a *Periphyllus* génusz képviselteti magát, de *Drepanaphis*, *Mimeuria*, *Chaitophorus* nemzetségek egy-egy faja és az abszolút polifág fekete répa levéltetű (*Aphis fabae*) is megjelenhet rajta. Ez a fajgazdagság a tetveket tekintve, a hangyalátogatottsággal társulva mindenképpen szerepet játszik abban, hogy a mezei juharon

Ectodemia lousella

Pulvinaria hydrangeae

* NYME EMK Erdőművelési és Erdővédelmi Intézet

jelentősebb erdő-, illetve növényvédelmi gondokkal nem szembesülünk, hiszen a hangyák számos lombfogyasztó fajt távol tartanak. A levéltetvek fajszáma a mezei juharon a közeljövőben nagy valószínűséggel növekedni fog, hiszen mind keleti, mind nyugati irányból újabb fajok megjelenésére kell számítanunk.

A különböző rendszertani egységekből származó aknázók is szép számmal képviseltetik magukat. A foltaknát képző molyok közül a *Phyllonorycter geniculata* és a *Phyllonorycter acerifoliella* a leggyakoribb, míg a kígyóaknát készítő közlül szinte kizárólagosan csak a *Stigmella aceris* aknáit lehet megfigyelni. A *Caloptilia* nemzetség három faja (*C. bauderi*, *C. hemidactylella*, *C. semifascia*) rendszeresen előfordul a mezei juharon. Az ebbe a génuszba tartozó fajok életmódja mindenképpen figyelemre méltó. Csak a fiatal lárvák aknáznak a levél fonákán, általában kígyóaknát készítenek,

(április-május), és álhernyóik nem az aknában bábozódnak.

A mezei juhar levelein több gubacs-szűnyog is megtelepszik, így a nemrég (2004) leírt monofág *Acericecis campestre* vagy a polifág *Drisina glutinosa*. E fajok „gubacsai” laposak, pergamen-szerűek és első pillantásra inkább kiterjedt szívásnyomra emlékeztetnek. A *Dasineura* fajok kétnemzedékesek és levéltorzulást okoznak. A *Contarinia acerplicans* a levélfelületen okoz feltűnő hosszúkás, vörös gubacsot. Utóbbi fajok fellépése Magyarországon ritka.

Természen előforduló rovarok

Az őshonos juharfajaink általában bőven teremnek, a természetben károsító rovarfajok száma pedig csekély, így ezen károsítási típus jelentősége mérsékeltebb. Az *Ectodemia louisella* lepkéi tojásait a termés szárnyára helyezik, ahol a kikelő hernyók kígyóaknában

cser tövisescincér (*Rbagium mordax*), a gesztcincér (*Liopus nebulosus*), az apró háncscincér (*Phymatodes alni*), a közönséges darázscincér (*Clytus arietis*), a díszes darázscincér (*Chlorophorus varius*), a juhar dízcincér (*Anaglyptus mysticus*) és a *Leioderes kollari*. A nagy farontó (*Cossus cossus*) erdőterületen szívesen választja tápnövényeül a mezei juhart.

... és mi jöhet még?

Az ázsiai hosszúcsápú cincér (*Anoplophora glabripennis*) lombos fákon polifág, Kelet-Ázsiából Európába behurcolt, karantén faj, mely a juharokat különösen kedveli. Nagyméretű (20-35 mm), fekete alapon fehér foltokkal gazdagon mintázott, fényes szárnyfedőű faj. A gazdanövény kérgére rakott tojásokból kikelő csontszínű, jellegzetes cincérlá-cák berágják magukat a fatestbe és teljes fejlődésük alatt a faanyagot fogyasztják. Élő fákon többnyire már csak a kerek kirepülési nyílás utal jelenlétükre.

Periphyllus

melyet a későbbiekben kiszélesítenek, és szinte teljesen kitélik az erek szögletét. Az idősebb lárvák a levelek csúcsát göngyölik be, melynek védelmében hámozgatnak, illetve vázasítanak. Egy hernyó három, egyre nagyobb sodratot készít, melyek ugyanazon, vagy akár különböző leveleken is elhelyezkedhetnek. Ez az összetett lárvafejlődés a természetes elenségek megtevesztését szolgálja. Ilyen taktikai elemeket számos más nemzetiségbe tartozó molyfaj is alkalmaz.

A *Heterarthrus leucomela* levéldarázs kedvenc, és a *H. wuestneii* kizárólagos tápnövénye a mezei juhar. Egnemzedékes fajok, melyek különböző időben, de hasonló, levélcúsból induló, kiterjedt levélfelszíni aknákat képeznek. A *Hinatara* (*H. nigripes*, *H. recta*) fajok ugyancsak levéldarázsok, szintén egnemzedékesek, és nagyobb, a levélcúsból induló aknákat készítenek. A korábban említett fajoktól abban különböznek, hogy aknáik nagyon koraiak

Stigmella aceris

táplálkoznak és végül a magot is elfogyasztják. Viszonylag ritka Magyarországon a magban fejlődő *Pammene traumiama* sodrómolyfaj.

Kéregben, fában előforduló rovarok

A juharok hajtásain, ágain számos pajzstetűfaj telepszik meg. A legújabbak közül a *Pulvinaria* fajokra hívjuk fel a figyelmet. A *P. hydrangea* már évek óta megtalálható hazánkban, az ország egyes területein szinte már közönséges. A *P. regalis-t* Magyarországon még nem figyeltük meg, bár már Európa több országában jelen van. Mindkét faj előfordul a hajtásokon és a leveleken egyaránt, jelentős levélhullást, valamint hajtásszáradást okozva. Inkább a nedvesebb, mérsékelt meleg időjárási körülmények kedveznek felszaporodásuknak.

A xilofág fajok közül idősebb fák elhalt törzsrészeiről, ágaiból gyakran előkerül a kis hősincér (*Cerambyx scopolii*), a

A mezei juhar egészségi állapota szempontjából, elsősorban a zöldfelületekhez kötötten, az abiotikus faktorok (légszennyezés, útsózás stb.) esetén nagyobb jelentőségűek, mint akár a rovarok, akár a kórokozók (bár a legtöbb esetben ez utóbbi csoport sem elhanyagolható, különösen a sarjcsokrokon).

Összefoglalóan megállapíthatjuk, hogy a mezei juhar rovarközösség szempontjából nem kiemelkedően gazdag, de őshonos fafajként a hozzá kötődő mintegy 160 növényevő rovarral jelentős. Kárt, egészségi problémát csak néhány rovar okoz rajta, azt is elsősorban urbánus környezetben. Jelentősebb hatásúak a kórokozók és az abiotikus faktorok. Ellenálló képessége (egyéb tulajdonságai mellett) hozzájárul ahhoz, hogy természetes erdőkben jól újul, emberi környezetben széles körben alkalmazzák (városfásítás). Jelenlétével mindkét helyen gazdagítja a rovarvilágot. 🌿

XVIII. Országos Erdészeti és Faipari Sportnapok Szombathelyen

Története során először érte a Szombathelyi Erdészeti Zrt.-t a megtiszteltetés, hogy a nagy hagyományokkal rendelkező Országos Erdészeti és Faipari Sportnapokat megszervezze. A rendezvénynek Szombathely városa adott otthont. A sportnapok ötletgazdája 18 évvel ezelőtt az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete volt, akik idén is közreműködtek a lebonyolításban.

A rendezvény első napja a csapatok megérkezéséről, a technikai értekezletről szólt. A szállás és a technikai értekezlet a Nyugat-Magyarországi Egyetem Pável Ágoston Kollégiumában volt. A résztvevőket mindhárom nap szórakoztatta a Savaria Karnevál is.

Szombaton már a sporté volt a főszerep. A versenyeket több helyszínen rendezték. A központ a Haladás VSE sportkomplexuma volt, ahol a kispályás labdarúgás, a sakk, a tarokk és a futószámok (100 m és 800 m) résztvevői versenyeztek. Az asztalitenisz verseny helyszíne a gépipari szakközépiskola sportszarnoka, az úszás és a streetball helyszíne pedig a Városi Uszoda volt. A férfi tekések a VAOSZ pályán, míg a hölgyek az Arborétum sportcentrumban küzdöttek meg a győzelemért. Az erdei futás versenyszámot pedig a Szombathelyi Parkerdőben rendezték.

A kispályás labdarúgás hatalmas küzdelmet hozott a 18 nevezett csapat között. Elsőként négy csoportban küz-

döttek meg a csapatok, kettőben is csak a több rúgott gól döntötte el a továbbjutás kérdését. (Ennek esett áldozatul a szervező erdőgazdaság csapata is.) A nyolc között már egyenes kieséses formában zajlott tovább a küzdelem. A legjobban várt mérkőzés a román csapat és a Székelyföldről érkezett gárda összecsapása volt. A végül győztes román csapat egy késői góllal egyenlített, és büntetővel jutott a legjobb négy közé. Ahová követte a Nyírerdő Zrt., a NÉBIH és a MECSEKERDŐ Zrt. csapata. Az elődöntőkben szoros küzdelmek voltak, és mind a két meccs büntetővel dőlt el a román csapat és a Nyírerdő Zrt. csapatának javára. A döntőben a román küldöttség csapata 3:2-re nyert, a harmadik helyezett pedig a NÉBIH csapata lett.

A tekében 2 x 20 gurításuk volt a versenyzőknek (10 teli és 10 tarolás). Férfi egyéni tekében *Gaál Albert* (Zalaerdő Zrt.) nyert, megelőzve *Kozma Csabát* (KAEG Zrt.) és a holtversenyben 3. helyezett *Zsoldos Csabát* (Szombathelyi Erdészeti Zrt.) és *Nádasdi Sza-*

bolcsot (Északerdő Zrt.). A csapatversenyt a Zalaerdő Zrt. I. csapata nyerte, megelőzve a Zalaerdő Zrt. II. és a KAEG csapatát. A nők között *Drobniné Pollák Margit* (Vértesi Erdő Zrt.) hódította el az első helyet, második helyen végzett *Göncz Vivien* (Bakonyerdő Zrt.), míg harmadik helyen *Váczi Edit* (Mecsekerdő Zrt.) végzett. A hölgyek csapatversenyét a Bakonyerdő Zrt. I. csapat nyerte, második a Vértesi Erdő Zrt., harmadik a MECSEKERDŐ Zrt. csapata lett.

Úszásban két versenyszámban indulhattak a sportolók, 50 m mell- és 50 m gyorsúszásban. A férfiaknál 50 m gyorsúszásban *Szabó Péter* (Bakonyerdő Zrt.) lett az első, *Lovrencsics Tamás* (Zalaerdő Zrt.) a második és *Bende Ákos* (KEFAG Zrt.) a harmadik helyezezett. 50 m mellben szintén *Szabó Tamás* nyert, *Vajda Márton* (VADEX Zrt.) és *Lovrencsics Tamás* előtt. A hölgyek 50 m gyorsúszás számát *Stefcsik Viktória* (KAEG Zrt.) nyerte *Joós Eszter* (Zalaerdő Zrt.) és *Kormos Krisztina* (Pilisi Parkerdő Zrt.) előtt. 50 m mellben *Pal-*

ka Réka (Mecsekerdő Zrt.) végzett az első helyen megelőzve Joós Esztert és Stefcsik Viktóriát.

A futó versenyszámokat a Haladás VSE centerpályáján rendezték meg, 100 és 800 m-en. A férfiak között Lovrencsics Tamás (Zalaerdő Zrt.) nyerte mindkét számot. 100 m-en második helyezést ért el Román József (Északerdő Zrt.), harmadik helyezést Hüll László (Bakonyerdő Zrt.). 800 m-en a győztest követte Józsa Balázs (KEFAG Zrt.), míg harmadik helyen Kővári Barnabás (VADEX Zrt.) végzett.

A hölgyek 100 m-es versenyszámát Tóth Alexandra (TAEG Zrt.) nyerte, megelőzve Hipság Veronikát (Bakonyerdő Zrt.) és Szigetvári Évát (Nyírerdő Zrt.). A 800 m-es versenyszámában két induló volt, mindketten a KAEG Zrt. versenyzői voltak. A győztes Mészáros Ágnes lett Takácsné Ibász Viola előtt. Itt az összetett versenyben feleztük a pontokat.

A sakk versenyszámot hét forduló svájci rendszerben bonyolították le, ahol a hölgyek és az urak külön küzdelmet folytattak. A hölgyeknél Czígoláné Németh Diána (Zalaerdő Zrt.) nyert Kovács Linda (Északerdő Zrt.) és Máté Zsoltné (Bakonyerdő Zrt.) előtt. A férfiaknál hatalmas csata után Papp Nándor (Zalaerdő Zrt.) nyert Dumitric Viorel (Románia) és Grzegorz Klimek (Lengyelország) előtt.

A tarokk versenyen összesen 8 induló volt, közülük Markó Béla (Pilisi Parkerdő Zrt.) lett az első helyezett, míg második helyen Barna Péter (KEFAG Zrt.) és harmadik helyen Szentpéteri Sándor (Pilisi Parkerdő Zrt.) végzett. Ebben a versenyszámában a hölgyek a férfikkal együtt indultak.

Asztaliteniszben a hölgyek két csoportban versenyeztek, majd az első két továbbjutó küzdött meg az első három helyért. Első Birkás Mária (Mecsekerdő Zrt.), második Kovács Pálné (Északerdő Zrt.), harmadik Molnár Katalin (Északerdő Zrt.) lett. A férfiak mezőnye népesebb volt, így ott hét csoportban küzdöttek meg a versenyzők a továbbjutásért, majd egyenes kiesésben folytatták az útjukat a döntőig. Az elődöntő egyik ágán háziverseny volt (Máté Gyula játszott Horváth Józseffel), míg a másik ágon a tavalyi győztes (Markó András) küzdött meg Pető Ferencsel. A végén a Markó András (TAEG Zrt.) védte meg a címét, megelőzve Máté Gyulát és Horváth Jó-

kát (Verga Zrt.) és Szigetvári Évát (Nyírerdő Zrt.). A férfiak mezőnyében hazai siker született, hiszen Németh Ádám személyében a Szombathelyi Erdészeti Zrt. adta a győztest. Második lett Oláh Lajos (Bakonyerdő Zrt.), harmadik helyezett Pataki Bálint (NÉBIH) lett.

A nap során streetball versenyt is rendeztek, ahol hat csapat küzdött meg egymással. A döntőt az Egererdő Zrt. csapata nyerte, a VADEX Zrt. csapata előtt. Harmadik helyen az Északerdő Zrt. csapata végzett, akik a helyosztón a Muraszombatból érkezett szlovén csapatot győzték le.

A versenyek befejeztével a HVSE munkacsarnokában hirdettek eredményt és került sor a gálavacsorára. Az est folyamán a helyezettek értékes díjakban részesültek. Az összetett csapatversenyben első helyen ismételtén a Zalaerdő Zrt. csapata végzett 89 ponttal, megelőzve a Bakonyerdő Zrt. csapatát, akik 57 pontot gyűjtöttek. A harmadik a KAEG Zrt. csapata lett, 36 ponttal.

A záró rendezvényen Berényi Gyula (EFDSZ főtitkár) köszöntötte elsőként az egybegyűlteket, majd Dudás Péter (EFD-SZB elnök) és Bugán József (vezérigazgató, Szombathelyi Erdészeti Zrt.) szölt a sportolókhoz. A záróbeszéd alkalmával Bugán József átadta a szervezési feladatok stafétabotját Majoros Gábornak, a jövő évi rendező VADEX Zrt. vezérigazgatójának, továbbá az egyre bővülő nemzetközi jelenlét miatt javasolta, hogy a jövőben a rendezvényt nevezzék Kárpát-medencei Erdészeti és Faipari Sportnapoknak.

Szöveg: **Doncsecz Gábor**

Fotók: **Markó András**

zsefet (mindketten Szombathelyi Erdészeti Zrt.)

Az erdei futás versenyszámában összesen 2,3 km-t kellett futniuk a résztvevőknek. A sportolók között az egészen fiatalok is szerepeltek, és kiváló időket értek el. A verseny végén minden résztvevő minősítő oklevelet kapott (arany, ezüst és bronz oklevelet). A hölgyeknél Tóth Alexandra (TAEG Zrt.) nyert, megelőzve Tengerdi Boglár-

A XXI. Európai Erdészeti Tájfutóverseny Svájcban

Sport és szakma — EFOL 2014

Fribourg (Freiburg) Kanton erdészeinek meghívására erdészeti, tájképi és kulturális láttnivalókban gazdag vidéken rendezték meg a XXI. Európai Erdészeti Tájfutóversenyt július végén, augusztus elején. A jó előkészítés és Svájc hívogató hegyeinek hatására 13 országból 430 versenyző és kísérő vett részt a hagyományos rendezvényen. Magyarországot 17 versenyző képviselte. A 9 fős kísérő csapatot pedig a családtagok és a jövő évi nemzetközi versenyt rendező Mecsekerdő Zrt. képviselői alkották. Csapatvezetőnk, **Urbán Imre sajnos nem tudott most velünk tartani.**

Az ötnapos esemény a hagyományos menetrend szerint zajlott. Miután a hosszú utazást követően a csapat zöme elfoglalta szálláshelyét a Schwarzsee mellett álló felhagyott kaszárnyában, máris indultunk megismerkedni a tereppel. Az meglehetősen különbözik az ott hon megszokott hegyvidéki terepektől, mivel igencsak lejtős és fenyvesek borítják. A bőségesen hulló csapadék a lefutó meredek vízmosásokat zúgó vízfolyásokká alakította, a talaj csúszott akár a szappan, és lépten-nyomon botladoztunk a holt fának otthagyt törzsekben és gallyakban. Magyarul, többségében csúsztunk-másztunk, ahol lehetett azért futottunk. Mindezt bőrig ázva tettük.

Ha éppen nem esett az eső, akkor a tisztások hihetetlenül gazdag és nedves növényzete áztatott el minket. A helyiek elmondták, hogy 300 éve nem esett ennyi eső, árvizek, földcsuszamlások és néhol sziklagörgetegek keserítették meg az életüket. Nem is csoda, hogy a jól felszerelt kaszárnya lőszerraktárát kinevezték szárítóhelyiségnek, mivel ott működött fűtő-szellőztető rendszer. A rakaszok és puszkaporos hordók helyett most tájfutó ruhák és cipők gőzölögtek a több deciméter vastag páncélajtók mögött.

Az első, szerdai versenynap színhelye Freiburg történelmi belvárosa volt. A település megőrizte középkori képét, az ódon házak, templomok igen meredek, folyó övezte homokkő hegyre települtek. Sok meredek utcácska és lépcső kö-

ti össze a tereket és vezet végül a hegy tejére, ahol a város főtemploma mellett sok régi középület is áll. Nagyon hangulatos és szép város. Ilyen környezetben rendezték a sprintversenyt. Mondanom sem kell, hogy a megmértetés fénypontja egy kb. 40 m szintkülönbségű lépcső megfutása (megmászása) volt, majd a meredek lépcsőkön való lefutás (lebotorkálás) a folyóparti függőhídhöz. Ez a hidacska – legalábbis nálam – elnyerte a freiburgi sóhajok hídjá nevet, rálepve ugyanis felsőhajíthattam, hogy „végre vége”. Kemény verseny volt. De ez nem csoda, hisz a világ élvonalát jelentő svájci tájfutáshoz a kemény pályák is hozzátartoznak. Ezen a versenyen a magyar csapat sikeresen szerepelt. Az eredményhirdetést és a megnyitót az országok zászlós-zenés felvonulása előzte meg. Minden csapatot egy-egy helyi népviseletbe öltözött, igen kedves nagymamakorú hölgy vezetett. A város egyik szép terének zenepavilonja volt a rendezvény központja. A megnyitó során egyperces csenddel emlékeztünk meg *Leif Strömquist* barátunkról, aki az EFOL-nak alapítója és májusi haláláig elnöke is volt.

A délutáni csapatvezetői megbeszélést követően tartották az esti erdészeti szemináriumot. Ez a a természeti károkról, és az ezeket elhárító véderdő-gazdálkodásról szólt. Svájc hegyes vidékein leginkább három jelenség keseríti meg az ott élők életét: a lavinák, a földcsuszamlások és a kőgörgetegek. A múltban a legetetés miatt rengeteg erdőt kiirtottak, és

ezért a völgyben fekvő települések súlyos árat fizettek. A sok természeti csapás miatt az erdők egy részét visszatelepítették, és az elhanyagolt felső régió erdeinek rendbetétele szintén megkezdődött (hegyvidék-szanálás volt a program neve). Az erdők rendbetétele mellett általában az erdészet feladata még a védelem infrastruktúrájának kiépítése is (utak, lavinafogó berendezések stb.).

Csütörtök volt a szakmai tanulmányutak napja. A több lehetőség közül a csapat többsége az emmentali programot választotta. Majdnem egyórás buszozás után megérkeztünk a még mindig haragos Emme folyó három nappal korábbi árvize által megtépázott völgyébe. Igaz, nagy kerek sajtokat nem görgetett a víz, de a zúgó habok vadul nyaldosták az első programponthoz bemutatott fahidak pilléreit. Megnéztünk egy 175 éves fahidat. A vörösfenyő jó ellenálló képességének, a hídszerkezet tetővel fedésének és gondos karbantartásának köszönhetően a csavarokkal összefogott íves fatarató szerkezete még mindig állja az idők viharát és elviseli azt a gépjárműforgalmat (súlykorlátozás 28 t!), amire építői még nem is gondolhattak. Másik meglátogatott társának, a már ragasztott szerkezetű új fahídnak is több mint 100 éves életkort jósolnak

Az ottani kollégák és segítőkész családtagjaik által szervezett erdei piknik után következett az erdőjárás. Ha sült galambok repkedtek volna arrafelé, biztos egy-kettő beleakadt volna a bámulattól

eltátozott szánkba. A helyi erdészetet 30 évig vezető *Walter Marti* erdőmérnök, bemutatta az ottani szálaló erdőgazdálkodást. Az erdészek és az erdőtulajdonosok összefogásának köszönhetően nagyon szép eredményeket értek el a közösségi és a magánerdőkben egyaránt. Az erdőgondnokság területén az átlagos fakészlet 525 m³/ha, ez Svájcban a legmagasabb. Az éves csapadék mennyisége 1300 mm. Marti kolléga elmondta, hogy a szálaláshoz három feltétel szükséges: a jegenyefenyő, a megfelelő csapadék és a hozzáértés. Aztán a felsorolást kérdésünk alapján kiegészítette az alacsony vadlétszámmal is. A vadkártól (őz) ők is szenvednek, igaz, hogy a mienktől nagyságrenddel kisebb mértékben. Kerítést sehol nem látni. Érdekes, hogy a 80 cm-nél vastagabb fenyőörnköket (lévén, hogy a legtöbb helyi fűrészüzem azokat nem tudja feldolgozni) az import autókat szállító hajók „*visszfuvaraként*” Japánba viszik, és apró zsusi-tálcákat gyártanak belőlük.

Előadást hallottunk még az erdei munkások szakképzéséről. A szakmai tanulmányút természetesen egy sajtüzemben ért véget. A napi 11 ezer liter tejet feldolgozó kisüzem pincéjében több száz, mázsás ementáli sajtömb lapult. A kóstoló után (a hazai Pannónia sajt semmivel sem rosszabb!) autóbusszal a Gurnigel hegyi úton tértünk vissza szálláshelyünkre. Állítólag látnunk kellett volna az Alpok magasabb régióit, de a felhők és a köd ezt megakadályozták.

Este volt az EFOL éves közgyűlése. Az általánosságok mellett a tagországok képviselői megválasztották az új elnökséget, amit a jövőben *Martins Gaigals* (Lettország) vezet. Sajnos jelentkező híján Közép-Európát senki sem képviseli az elnökségben. A Mecsekerdő Zrt. munkatársai, *Horváth Péter Brúnó* ve-

zetésével, vetített képes előadásban mutatták be a jövő évi verseny színhelyét (Pécs és Orfű). Magyarországot követően, 2016-ban Svédország látja vendégül a tájfutó erdészek népes csapatát.

Péntek volt az esemény csúcspontja, a középtávú verseny a „Burgerwald” elnevezésű terepen. Amit már az edzés terepének viszonyairól írtam, azt ott is, ha nem fokozottabban, tapasztalhattuk. Úgy kezdődött, hogy a rajthelyre 260 méter szint legyőzésével kellett felmászni (az öregeket azért busszal felvitették, korom lévén én is a szerencsések közé tartoztam). A pálya viszont nem csak lefelé haladt, volt még benne emelkedő bőven. A terep bozótosokkal, magas aljnövényzettel, patakokkal, kis mocsarakkal és sok-sok gallyal fűszerezett. Technikás pálya volt. Itt már nem értünk el akkora sikert, mint a városi versenyen, a svájci, skandináv és balti versenyzőknek állt a zászló. Mindenesetre szépen helytállt a csapat.

Az esti eredményhirdetést a Schwarzesee partján lévő szabadtéri színpadon tartották. A háttérben a hegyekkel övezett tó, úszkáló szárcsákkal és nádassal. Az eredményhirdetést követő bankett jó hangulatban telt el. Mivel augusztus 1. Svájc nemzeti ünnepe, a napot hatalmas tűzijáték zárta le.

Szombat a váltóverseny és a búcsú napja volt. A laktanya már korán kiürült, mindenki útra készen ment a verseny színhelyére. A „Schwyberg” nevű terep szintén komoly kihívást jelentett a résztvevők számára. Ahogyan azt mondani szokták: csapataink helytálltak. Az eredményhirdetés alatt is érkeztek még befutók, akiket hatalmas üdvölgéssel köszöntött a közönség.

A zárónap fénypontja a jövő évi rendezők bemutatása és az EFOL zász-

ló átvétele volt. A helyi gárda *Patrick Rossiere* vezetésével, alpesi kürtök hangjának kíséretében, nagyon vidáman (és láthatóan megkönnyebbülve) nyújtotta át a lobogót *Keszi László* vezérigazgatónak, aki néhány szóval meghívta a résztvevőket a Mecsekbe. Jövőre a Mecsekerdő Zrt., az OEE és a „Tájfutásért-Pécs” Alapítvány lát vendégül mintegy 400 erdészt Európából Orfűn, 2015. augusztus 10-15. között. Jó volna, ha minél több hazai résztvevő jelenne meg a nemzetközi sporteseményen.

A magyar csapat nevében köszönet a támogatóknak és a rendezőknek azért, hogy ott lehetünk ezen a kiváló eseményen!

Eredmények:

Sprint

M 14: 6. Horváth Ákos
M 21: 35. Filó Bernát; 38. Kiss Zoltán
M 35: 7. Lázár Tamás
M 40: 4. Horváth Péter Brúnó
M 45: 18. Zagy László
M 50: 10. Filó György
M 60: 1. Szúnyog József; 3. Spiegl János
W 16: 3. Gerely Ferenc
W 21: 1. Horváth Sarolta
W 21: 28. Spiegl Éva
W 55: 4. Horváth Magda; 5. Ózse Ágnes
W 60: 6. Spiegl Zsuzsanna
Nyílt: 2. Szily Attila; 3. Szőke Tamás; 8. Szúnyog Emese

Középtáv

M 14: 6. Horváth Ákos
M 21: 32. Filó Bernát
M 40: 6. Horváth Péter Brúnó
M 45: 16. Zagy László
M 50: 17. Filó György
M55: 11. Kürti István
M 60: 6. Spiegl János; 9. Szúnyog József
M 70: 3. Gerely Ferenc
W 18: 1. Horváth Sarolta
W 21: 24. Spiegl Éva
W 55: 6. Ózse Ágnes; 9. Horváth Magda
W 60: 6. Spiegl Zsuzsanna
Nyílt: 8. Szily Attila

Váltó

M35: 5. Hun (Zagy L- Horváth P.B.- Lázár T.)
M45: 6. Hun-Est (Filó György - P. Paaslane - A. Padari)
M55: 10 Hun (Szúnyog József - Kürti István - Spiegl János)
Nyílt: 3. Hun2 (Filó Bernát - Szúnyog Attila); 4. Hun-Can (Horváth Sarolta. - M. C. Flue)

Gerely Ferenc, elnök,
OEE Erdei Sportok Szakosztály

Székelyföldi Erdészetalálkozó Parajdon

Július 16-17-én Parajd adott otthont a már hagyományossá vált Székelyföldi Erdészetalálkozóknak. A rendezvényen a székelyföldi magánerdő- és legelőtulajdonosok mellett a székelyföldi közbirtokosságok, a vadász-horgász egyesületek képviselői, valamint magyarországi szakmai és érdekvédelmi szervezetek is részt vettek.

A rendezvényre tizennégy magánerdészetet hívtak meg a szervezők, melyből tizenhárom vett részt az eseményen: *Zetelaki Libán Magánerdészet, Csíkszépvízi Magánerdészet, Gyergyói Erdőrendészeti Hivatal, Parajdi Magánerdészet, Csíki Magánerdészet, Gyergyószentmiklósi Magánerdészet, Székelyudvarhelyi Magánerdészet, Zágoni Magánerdészet, Berecki Magánerdészet, baconi Hatod Magánerdészet, Kézdivásárhelyi Magánerdészet, Makkfalvi Magánerdészet, szováti Ósmarossszéki Magánerdészet.*

Az első napon a „Legjobb székelyföldi erdész” szakmai vetélkedővel párhuzamosan minifoci-bajnokságra és főzőversenyre is sor került. A díjakat *Kiss Dénes*, a házigazda Parajdi Magánerdészet vezetője adta át.

„Legjobb erdész” vetélkedő

I. Andorka István – Parajdi Magánerdészet, II. Andorka Bernát – Zetelaki Libán Magánerdészet, III. András Zsolt – Parajdi Magánerdészet.

„Az Erdész Fakanala” – Főzőverseny

I. Parajdi Magánerdészeti Hivatal, II. Zágoni Magánerdészet, III. Székelyudvarhelyi Magánerdészet.

„Erdőkerülők” Minifoci-bajnokság

I. Makkfalvi Magánerdészet-Ósmarossszéki Magánerdészet (közös csapat), II.

Csíki Magánerdészet, III. Kézdivásárhelyi Magánerdészet; Gólkirály: *Papp Csaba* – Ósmarossszéki Magánerdészet; Legjobb Kapus: *Gál Levente* – Csíki Magánerdészet; Legfalábúbb Erdészet – Székelyudvarhelyi Magánerdészet.

A vetélkedők után a résztvevők elfogyasztották a versenyre készült ételeket. Minden csapat kitett magáért, de megállapíthattuk, méltán nyert első díjat a parajdiak messze földön nevezetes hagyományos töltött káposztája. A délután szakmai megbeszéléssel, barátkozással, nótázgatással folytatódott.

A találkozó második napján regionális konferenciára került sor, melynek témaköre a fenntartható erdőgazdálkodás székelyföldi lehetőségeit ölelte fel.

Kiss Dénes, a rendezvény házigazdája és szervezője, a Parajdi Magánerdészet vezetője nyitotta meg a konferenciát. A résztvevőkkel *Bokor Sándor*, Parajd község polgármestere, *Molnár György*, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet Nemzeti integrációs és Kárpát-medencei hálózatfejlesztési igazgatója osztotta meg bevezető gondolatait. *Szász Jenő*, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke kiemelte: a 20. század tragédiáira 21. századi eszközökkel kell választ adni és az Európai Unió által nyújtott eszközöket, legfőképpen az uniós fejlesztési forrásokat kell a magyar-magyar kapcsolatok erősítésére, a nemzet-

egyesítés céljára felhasználni a Kárpát-medencében.

Ugron Ákos Gábor, a magyarországi Földművelésügyi Minisztérium helyettes államtitkára elmondta, hatalmas lehetőség az, hogy a székelyföldi erdők a magánerdészetek birtokában vannak, hiszen így a közösség érdekeit szolgálhatják. Hozzátette, a cél az, hogy segítsék a helyi erdészeteket képzésekkel, illetve azzal, hogy a bukaresti forrásokat megfelelően tudják majd felhasználni. A magyar kormányzatnak lehetősége van arra, hogy a külhoni ágazati szereplők részére támogatást nyújtson. „Minden jól összefoglalt és átgondolt kezdeményezést örömmel várunk a soron következő 2014–2020-as uniós támogatások meghatározásához” – biztosította a résztvevőket.

A bevezető hozzászólásokat követően sajtótájékoztatóra került sor, majd székelyföldi és magyarországi erdészek és vadászok tartottak szakmai előadásokat a résztvevőknek.

Tamás László, a Nagykovácsói Közbirtokossági Szövetség elnöke kiemelte, fontos, hogy a közbirtokosságok élén, az elnök és alelnök mellett, képzett erdőgazdák is elhelyezkedjenek. A község polgármestere úgy véli, Székelyföldnek nagy vagyona van, a közbirtokosságok és önkormányzatok azon kell, hogy dolgozzanak, hogy ezt ésszerűen kiaknázzák. A polgármester hozzátette, az ilyen jellegű szakmai értekezletek előre viszik a közösséget. Úgy véli, nemcsak az erdőgazdálkodás területén, hanem más ágazatokban is szükséges lenne hasonló konferenciákat szervezni.

Orbók Ilona

titkár, OEE Erdélyi HCs

Templom Fesztivál a Vértes erdejében

A Vértesi Erdő Zrt. harmadszorra rendezte meg műemlék rekonstrukciós programját. Ezúttal az országosan ismert búcsújáró helyen, Vértessomlón, a németek betelepítésének 280. évfordulója alkalmából, a Sárlos Boldogasszony templom javára.

A hagyományos búcsút az erdőgazdaság szakrális témát felölelő kiállításokkal és kulturális programokkal egészítette ki, így a kétnapos program egészbe foglalásával jött létre az első Vér-

részt és tartottak történelmi előadást, akiknek elődei egykor a Vértesben telepedtek meg, és az elmúlt századokban kiemelt szerepük volt az oktatásban. A Vértes művelődéstörténetének meghatározó szereplői a premontrei, a kamalduli, a bencés, a ciszterci, a domonkos és a kapucinus rendek. A konferencia teljes anyagát DVD-n adja ki az erdőgazdaság, segítve a Vértes régiójának helytörténeti oktatását.

A fesztiválon a Székesfehérvári Egyházmegye Vértesi Esperes kerületének települései is lehetőséget kaptak a turisztikai, gasztronómiai bemutatkozásra, a hagyományok hangsúlyozásával. Tatabánya, Vértesszőlős, Bicske, Csákvár, Gánt, Csákerény, Csókakő, Pusztavám, Mór, Oroszlány, Kecskéd, Környe, Várgesztes, és Vértessomló képviselte magát.

Bemutakozhatott a Zsámbékról érkezett premontrei rend is, akik szerzetesrendi játékokba vonták be a gyerekeket. A ciszterciek a Zirci Ciszterci Apátságából filmvetítéssel tették különlegessé a kiállítási standjukat. A kapucinusokat Szalai Gábor plébános vezette. A kiállítói helyen múzeumpedagógiai játékokat mutattak be, a Kuny Domokos Múzeum és a Tatabányai Múzeum munkatársai. A Mária Út Egyesület standjánál jelent meg a Mária Rádió, és külön térképen szemléltették a Vértest átívelő, és Vértesszentkeresztet is érintő Mária Út zarándokútvonalat. Ez új zarándokút a Vértesi Erdő Zrt. területén. Kitelepedett a fesztiválra az oroszlányi Gárdonyi Géza Könyvtár, a Vitézyvár Baráti Kör Egyesület, és bemutatta tevékenységét a

Székesfehérvári Katolikus Karitás. A fesztiválra érkező családokat számos gyermekprogram (bábszínház, mesemondó, lovagoltatás, íjászat, állatsimogató, játszóház, kézművesség) várta. A templomban megcsodálhatták *László Dániel* festőművész Zarándokutak című kiállítását, a templom mellett pedig az erdőgazdaság „Keresztény kultúrtörténeti emlékeink a Vértesben” című fotóművészeti gyűjteményét.

Szombaton a Csámborgó Zenekar adott egyórás hangulatos koncertet *Ambrózy Tamás* plébános vezetésével, majd a Kincső Zenekar jóvoltából különleges élményben lehetett része a nagyeredmű közönségnek. Az est fénypontjaként páratlan élményt nyújtott *Mága Zoltán* hegedűművész koncertje. A nap folyamán *Viszló Levente*, a PRO VÉRTES Természetvédelmi Közalapítvány elnöke ötszáz adag szürkemarha-gulyást főzött az alapítvány felajánlásaként, és ízletes Csikvarjai Csípős Csodafalatot kínált, mely a magyar szürkemarha húsból készülő vastag kolbász. Nagyszabású kirakodóvásár és bemutatók színesítették a programokat.

Vasárnap a körmenetet láthattuk és *Spányi Antal*, a Székesfehérvári Egyházmegye püspökének ünnepi miséjét. A vértessomlói népdalkör és a táncegyüttes különböző korosztályai szívhez szóló műsort adtak, majd *Pintér Tibor*

tesi Templom Fesztivál, a Székesfehérvári Egyházmegye Vértesi Esperes kerületén belül.

Az egyháztörténeti fesztivál előtt az erdőgazdaság pályázatot írt ki a települések számára a szakrális kisemlékek gyűjtésére, a Tatabányai Múzeummal és a Kuny Domokos Múzeummal együttműködve. Ezzel egyidejűleg vettek részt a régió általános iskolásai és óvodásai a „Vitányvár legendája” című rajzpályázaton. Az ünnepségre készült el a templom gyönyörű tölgyfa ajtója is, az állami erdészeti társaság felajánlásaként.

A Vértesi Templom Fesztivált *Kocsis Mibály* vezérigazgató nyitotta meg. Ünnepi beszédében idézte *Semjén Zsolt* miniszterelnök-helyettes fővédnök – erre a rendezvényre megfogalmazott – levelét. Ezt követően *Hartdében József*, Vértessomló polgármestere köszöntötte a vendégeket. *Bedy Sándor* plébános örömet fejezte ki és áldását adta az együttlévő emberekre. Majd felcsendült az erdőgazdaság vadászkiáltásainak hívószólama. A fesztivál nyitánya a szerzetesrendi konferencia volt. Azoknak a szerzetesrendeknek a képviselői vettek

táborúzi hangulatot idéző összeállítását hallhatták. *Solt Klaudia* kellemes előadása után következett a Kormorán Együttes fergeteges koncertje. A napot és vele a Vértesi I. Templom Fesztivált *Böjte Csaba* miséje zárta.

Sárainé Illés Edina
Vértesi Erdő Zrt.

Szomszédolás a Magas-Tátrában

A 10 évvel ezelőtti, nagy tátrai vihar kárainak és a kárelhárítás tapasztalatainak elemzésére az OEE Erdőművelési és Erdőhasználati Szakosztályai közös tanulmányutat szerveztek 2014. június 4—6. között.

A résztvevők az EGERERDŐ Zrt. Műszaki Üzeménél elköltött ebéd után indultak Ochtinára (Martonháza) az aragonitbarlang megtekintésére, a borsodi és nyírségi kollégák útközben csatlakoztak.

A barlang a Rőcei-hegységben Jolsvától (Jelsava) pár kilométerre keletre fekszik. Egyedi formakincseit speciális környezeti tényezők (relatív páratartalom 92-97%, hőmérséklet 7,2-7,8 °C, lassú, de állandó légmozgás, oldott fém sók) hozták létre, a felszínről beszivárgó víz segítségével. A legidősebb (tömör jellegű) képződmények kora eléri a 140 ezer évet, míg a fonalas szerkezetű alakzatok kialakulása 14 ezer éve kezdődött és napjainkig tart. A barlang teljes látogatható hossza 505 m.

A második nap teljes egészében a 2004-es tátrai szélöntés hatásainak ta-

nulmányozásával telt. Felvonóval feljutottunk a Lomnici-csúcsra (Lomnicki stit), majd visszatérés után a Kőpatakitól (Skalnéto pleso) gyalogosan folytattuk utunkat a Tarajkára (Hrebienok).

Elgondolkodtató volt látni a 10 évvel ezelőtti szél által letarolt, és azt követően felújított erdőket, és az újabb szélterés, szúkár hatásait. A Tarajkán a Szlovák Állami Erdészet Tátrai Nemzeti Par-

ki Igazgatóságától az igazgató, *ing. Peter Liska* távollétében helyettese *ing. Marián Sturcel* köszöntötte csoportunkat. Rövid tájékoztatójában elmondta, hogy a természeti kalamitások a gazdálkodókat eddig ismeretlen helyzetek elé állíthatják. A túl gyors információáramlásnak köszönhetően a kár felszámolásában éles ellentétek feszülnek egymásnak, melyet a média gyakran ki-

Egyesületi választások 2014

Tisztelt Tagtársak!

Az alábbiakban az Országos Erdészeti Egyesület 2014. évi tisztújító választásának legfontosabb eseményeire és időpontjaira hívjuk fel a figyelmet:

❖ Helyi csoport választások határideje:

2014. szeptember 28.

Választanak: küldötteset, helyi csoport tisztségviselőket
Ajánlást tesznek: elnökre, régióképviseelőre,
az ellenőrző bizottság elnökére és tagjaira

❖ Szakosztályi választások határideje:

2014. szeptember 28.

Választanak: szakosztály tisztségviselőket
Ajánlást tesznek: elnökre,
az ellenőrző bizottság elnökére és tagjaira

❖ Országos tisztújító küldöttgyűlés:

2014. november 28.

A választásokkal kapcsolatos információk és az Országos Választási Bizottság tagjainak elérhetőségei megtalálhatók a www.oee.hu honlap Szervezetünk/Egyesületi választások 2014. menüpontjában.

Országos Erdészeti Egyesület Országos Választási Bizottsága

használ. Igazgatóhelyettes tájékoztatása után a siklóvasúttal indultunk vissza Ótátrafüredre (Strary-Smukovec), majd a szállásunkon kötetlen beszélgetéssel elemeztük a látottakat.

Pénteken a Tátrai Nemzeti Park Múzeumában tartott a széldöntésekről érdekes előadást *Peter Fleischer* kutató, melynek keretében kitért arra, hogy a klímaváltozás kedvezőtlen hatásait egyre jobban érezzük. A 40 év alatt mért 1,0 °C-os és a következő 40 évre becsült 2,5 °C-os hőmérsékletemelkedés, csökkenő csapadék mellett, olyan kihívás

elő állítja a Kárpát-medence (embert is beleértő) élőközösségét, melyre a történelmi múltban alig van példa.

A tájékoztatást követően megnéztük a TANAP múzeumát, közben sikerült találkozunk *Ivan Voloscuk* nyugalmazott igazgatóval, aki több nyelven (közülük magyarul is) beszél, és a Tátrai Nemzeti Park egyik legnagyobb tudású ismerője.

Később rövid sétát tettünk a TANAP botanikus kertjében, ahol a Nemzeti Park növényvilágát és kőzeteit mutatják be, rendkívül látványosan.

A tanulmányút zárásaként megtekintettük Európa legnagyobb barlangi jég-tömegét (110 ezer m³) gyomrába záró Dobsinai-jégbarlangot, mely egy magyar bányamérnök, *Ruffiny Ernő* munkássága nyomán lett világhírű.

A barlanglátogatás után a Dobsina feletti kilátóból a résztvevők kis hazánk felé tekintettek és arra vették útjukat.

Urbán Pál elnök,
OEE Erdőművelési Szakosztály,
Garamszegi István titkár,
OEE Erdőhasználati Szakosztály
Fotó: **Györke Gábor**

A 2004. évi nagy széldöntés hatásai

A TANAP 1949-ben alakult. Az 1987-es, Liptói-havasokat érintő bővítésével területe eléri a 74 ezer ha-t, melynek közel fele magántulajdon. Az alapításkor egységes kezelésű nemzeti park 1995-ben szétvált a (mi fogalmink szerint) védelmi feladatokat ellátó nemzeti parkra, és az állami erdőket kezelő részre, mely az „Államerdészeti TANAP” (LESY TANAP). Az előbbi központja Tátracsorbára (Tatranska Strba) került, míg az állami erdőket kezelő erdőgazdaság székhelye Tátralomnicon maradt.

A LESYTANAP 11 erdészete a TANAP és a tőle keletre, a Dunajec mellett lévő, 1967-ben alapított, 22 ezer hektáros Pienini Nemzeti Park (PIENAP) állami tulajdonú erdeit, illetve a nemzeti parkok infrastruktúráját kezeli (turistautak, utak, vízfolyások szabályozása, sípályák bérbeadása stb.) Részben költségvetésből, részben saját bevételeiből gazdálkodik. Az éves fakitermelés általában mintegy 100 000 m³.

Bár a múlt században is számos szélkár érte a területet (1915, 1919, 1925, 1941, 1971, 1981), a 2004. november 19. délutánján bekövetkezett viharkár minden addig felülmúlt. Az óránként 140 km/h-s széllesek is meghaladó (az erdőhatáron 230 km/h-s sebességet is mértek) orkán öt órán át tartó tombolása a nemzeti park 12 600 hektáros területén tarolta le az erdőket. A helyzetet súlyosította, hogy a gyors összetermelés helyett vitáztak a „hogyan továbbról”. Végül a nemzeti park a károsított terület kétharmadán engedte összetermelni a kidőlt faanyag 2/3-át, de – becslések szerint – 600 ezer m³ a helyszínen maradt.

A szlovák erdőtörvény öt korlátozási kategóriát állapít meg. Az 1. kategóriában szinte minden erdészeti tevékenység külön engedély nélkül végezhető, az 5. kategória gyakorlatilag érintetlenül hagyandó. Az utóbbiba tartozó erdőkben nem engedték, nem engedik meg a károsított faanyag összetermelését sem.

A 2005., 2007. évi aszály kifejezetten kedvezett a károsító szúfajok szaporodásának. A leginkább veszélyeztető betűző szúnak – a magashegységi klíma ellenére – átlagosan évi másfél nemzedéke fejlődik ki. Ez várhatóan megpecsételi a szélviharok túlélt lucok sorát. Napjainkra a szú elérte az erdőhatárt. Évi 60 ezer m³ faanyag válik a szú áldozatává. A 2014. május 15-i szélvihar a még megmaradt, de kiritkult, kiszáradt erdőket tovább tizedelte.

A 2004. évi szélkár után a sajtóban megjelent hírek még az erdészeket okolták az egykorú és nem eléggé elegendes erdők kialakításáért, de ma már az érintettek is elismerik, hogy az erdőképet leginkább a korábbi szélkár alakították. Éppen az időről időre fellépő károsítások miatt nem tudnak ezek az erdők a klimax állapotába kerülni. Jelenleg a nemzeti park erdeinek csupán 3%-a őserdő jellegű.

A magánerdőtulajdonosokat az össze nem termelt, össze nem termelhető faanyag után részben kártalanították, de az össze-

termelés elmaradásából következő szúinvázió kártétele miatt már nem. A nemzetgazdaságot és a magánerdőket ért károk kapcsán jelenleg is folyik a per a 2004-ben hivatalban lévő, természetvédelemért felelős miniszter ellen.

Felmerül a kérdés, megengedheti-e Szlovákia nemzetgazdasága, hogy ilyen nagy mennyiségű természeti erőforrás hasznosításáról lemondjon. A természetes folyamatokat ismerő ökológusoknak és erdészeknek tudniuk kellett, hogy a fenyeseket ért ilyen mértékű kalamitást szűkítés fogja követni, amit a természet csak nagy területű erdőtüzekkel tud megállítani. Ezért is egykorúak nagy területen a fenyes őserdők.

Súlyos felelősség hárul a szakemberekre, hogy a döntéshozókat megfelelő és teljes körű információkkal lássák el annak érdekében, hogy felelős döntések születessenek.

Garamszegi István
Urbán Pál

Beszámoló könyvtárunk gyarapodásáról

Az elmúlt időszakban tagtársaink, kollégáink adományainak köszönhetően számos értékes könyvvel, dokumentummal gyarapítottuk az Országos Erdészeti Egyesület Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtárának gyűjteményét.

Sponga József, Kaán Károly-díjas erdésztechnikustól megkaptuk *Bokor Rezső*, a későbbi erdésztudós, talajbiológus 1924-ben kiadott erdómérnöki oklevelét, aminek aláírói között találhatjuk *Kaán Károly* államtitkárt és *Roth Gyula* professzort is. A kiváló állapotban megőrzött, szép keretbe foglalt oklevél könyvtárunk egyik féltve őrzött dísze lett. Hálás köszönet érte!

Dr. Oroszi Sándor, az OEE Erdészeti Szakosztályának elnöke számos értékes könyvvel gazdagította állományunkat. Ezek közül is érdemes kiemelni a következőket:

A Magyar Mezőgazdasági Szakirodalom Könyvszete 6 kötetben, A Magyar Gazdasági Könyvszet 2 kötetben, *Vadas Jenő* 1898-ban kiadott Erdőműveléstana, *Papp Károly* 1943-ban megjelent „A magyar bogárfauna határozója” című alapműve, *A. Savescu* 1961-ben közzétett több kötetes növényvédelmi albuma. Szintén dr. Oroszi Sándornak köszönhetjük, hogy más kiadványokkal együtt az Erdészettörténeti Közlemények számos általa megőrzött példányát megkaphatta az egyesület és annak egy részét a tagság számára már ingyenesen hozzáférhetővé is tettük az egyesület soproni vándorgyűlésének keretében. Öröm volt nézni, hogy az OEE tagsága milyen nagy érdeklődéssel válogatott a kiadványok között. Ez is mutatja, hogy a mindinkább az elektronikus megjelenést szorgalmazó világunkban az erdésztszadalom képviselői körében még mindig nagy becsülete van a nyomtatott irodalomnak. Ez arra buzdít minket, hogy az adomány még nálunk tárolt pluszpéldányait is hasonló keretek között felajánljuk tagságunknak a jövőben. Könyvtárunk és a tagság nevében is nagyon köszönjük az értékes ajándékot!

Ormos Balázs, egyesületünk egykori főtitkára sok hivatalos levelezést, kordokumentumot és szakmai kiadványt tartalmazó adománnyal járult hozzá a könyvtár gyarapításához. Ezek köréből

néhány fontosabb tételt szeretnénk nevesítve is felsorolni: *Grétsy László* „A mi nyelvünk” című kötete, a Mecseki Erdészeti Zrt. által kiadott Erdei kincseskönyv, az Országos Erdészeti Egyesület 1996. évi Ópusztaszeri Vándorgyűlésének emléklakettje, Civitas Fidelissima-díjat adományozó díszoklevél. Nagyon köszönjük a felajánlást!

Holdampf Gyula tagtársunktól több mint 100 szakkönyvet, folyóiratokat és az erdészet körébe tartozó tárgyi emléket kaptunk, számbavételük még folyik. Az adományozott könyvek és hivatalos kiadványok gyűjtőköre kiterjed az erdőgazdálkodás, erdészetpolitika, vadászat és fegyverismeret, lovászat és kocsizás, a közigazgatás, az alaptudományok és a művészet témaköreire egyaránt. A fegyverismeret köréből külön érdemes megemlíteni A. E. Hartnik több kötetes enciklopédiáját a sörétes és a golyós fegyverekről. Rendkívül értékes és hiánytalan sorozatot kaptunk az adományozótól, ami tartalmazza a Nimród 1975–1995 közötti számait és hasonló sorozatot Az Erdő és az Erdészeti Lapok 1982–

2010 közötti számaiból. Az adomány értékes tárgyi emléket is tartalmaz, az 1990-es strasbourgi miniszteri konferencia alkalmából kiadott, 24 fajajt tartalmazó fakocka-gyűjteményt. Hálásan köszönjük az értékes ajándékot!

Dr. Magas László erdómérnöktől, az esemény főrendezőjétől és *Rumpf János* erdómérnöktől, az esemény rendezőjétől könyvtárunk megkapta a Páneurópai Pikniknek emléket állító „Áttörés” című albumot és a vasfüggönyből származó szögesdrótdarabot a hozzá tartozó tanúsítvánnyal együtt. A könyvbe aláírásukkal a következő bejegyzés került: „A 145. Országos Erdészeti Vándorgyűlésen a Páneurópai Piknikre emlékezve nagyrabecsülésünk jeléül adjuk ezt a könyvet az Erdészeti Egyesület Könyvtárának.” Nagyon köszönjük!

Az említett adományokkal könyvtárunk több mint 200 könyvvel, kiadvánnyal gazdagodott, ami meghaladja az évi átlagos könyvbeszerzésünk nagyságrendjét.

A könyvtár fejlesztésével kapcsolatos fontos hír az is, hogy a Wagner Károly Alapítvány támogatásával – a 2014. évi könyvtárfejlesztési tervünkben leírtaknak megfelelően – folytatódhat a birtokunkban lévő értékes festmények restaurálása. A *gróf Tisza Lajos*-portrét követően most egyesületünk másik elnökének, báró *Tallián Bélának* az egész alakos képe és *Decrett József* portréja kerül sorra. Mindkét kép több helyen sérült, felhólyagosodott, kilyukadt, a festmények széleinél szakadozott. Restaurálásuk már folyamatban van, remélhetőleg ez év végén megújult állapotukban tudjuk mindkét képet a könyvtárban bemutatni. Természetesen erről is külön tudósításban számolunk majd be.

Dr. Sárvári János
a könyvtár őre

Mindenkit várunk az
Erdésznők Országos Találkozóján
2014. október 17-18-án
Somogyszobon a Mocz és Társa Magánerdészet Kft.-nél.

További információ:

www.moczerdeszet.hu ill. www.oee.hu.

Jelentkezési határidő: 2014. szeptember 22.

Tisztelj, hogy tiszteljenek!

Az élet úgy hozta, hogy az erdőmérnöki diploma megszerzését követő alig fél-éves erdészeti, erdőművelői gyakorlóságom után a központban kötöttem ki, a vélhetően egyedülálló „közvetlen igazgató alá tartozó érdemi ügyintéző” kinevezéssel. A frissen kinevezett főnököm számtalan addigi elképzelésének megvalósításába kezdett, így nagy hirtelen egy év alatt számos feladatot nyakamba zúdított a sors, az új víztestolnai vaddisznóskert kerítése nyomvonalának a kitűzésétől, a kerítés nyomvonalába eső patakok keresztező vízi műtárgyak tervezésén át, a feltúrás megakadályozó vasúti talpgerendák beszerzéséig. Eközben pedig a gazdaság tatai üdülőjének tardosi maszekok által hétvégeken épített új épületének művezetését, majd a Tatabányai Szénbányák Vállalat által tájrendezésre visszaadott 5-600 hektár erdő és kivett területek részletes ingatlan-nyilvántartási és üzemtervi térképi beazonosítását, s az igen jelentős eltérések vizsgálatát is végeztem. Az apróbb napi feladatokról, mint falépcső tervezése, költségvetés készítése stb. már beszélni sem érdemes.

A szerteágazó „futtatásnak” jelentős hozzáadéka volt, hogy rövid idő alatt kapcsolatba kerülhettem a térség földmérő,

víz- és utépítő, építész és bányász műszaki kollégáival, s az adott feladatok kapcsán közel egyenrangú félként kerestük a megoldást. Ilyenkor kicsit büszke voltam az erdőmérnöki diplomámra, hiszen éreztem, hogy szakmailag is közel egyenrangú félként „kezeltek” a más ágazatbeli mérnökök, ügyintézők.

Miért e látszólag személyeskedő „öndicséret”?

Bár a közvetlen szakmagyakorlástól a sors fura ura – önként és dalolva – megfosztott a kilencvenes évek elején, de az egyesülettel – több szakosztályon és az Erdészeti Lapokon keresztül – folyamatosan igyekszem tartani a kapcsolatot. Így időről időre örömmel, majd magamban durrogva, bosszankodva olvasom az „Új belépők” rovatot is. Lehet másoknak talán apróság, vagy lényegtelennek tűnő kukacoskodás, de tapasztalhatjuk naponta, néha egy betű elmaradása, egy hangsúly elcsúszása mekkora eltéréseket indikál.

Morcosságom tárgya az „*egyéb felsőfok, egyéb középfok*” végzettség elnevezés használata, melyre újra és újra összerándul a gyomrom.

Összerándul két okból is!

Szép magyar nyelvünk érdekes sza-

va az „egyéb”, hiszen igen gyakran használjuk, ha másra nem, hát gondolkunk az úton-útfélen tartott gyűléseink utolsó, „egyebek” napirendi pontjára. A sor végén, megnevezni sem érdemes, nem jelentős stb. felhanggal cseng. Nekem így szinte sértő, ennél még a „*más felsőfok*” is elviselhetőbb volna, bár már e jelzőhöz is ragasztottunk az utóbbi évtizedekben pejoratív tartalmat.

Másrészt, ha elvárjuk, hogy a szakmánkat, azok képviselőjét tiszteljük és becsüljük e honban, akkor úgy gondolom az a minimum, hogy azon más szakági végzettségű tagtársainkat – ha már megtiszteltek bennünket, hogy egyesületi tagjaink soraiba léptek – mi is megtiszteljük a végzettségük szerinti titulus használatával. Bátran írjuk ki: környezetmérnök, vadgazdamérnök, biológiai tanár, történész, horribile dictu fotóművész!

Ha ehhez meg kell változtatnunk a Felvételi – Belépési nyilatkozatot, tegyük meg, s legyünk büszkéek a szakmánkra, amely integrálni, a magyar erdők szolgálatába és szeretetébe tudja állítani a más végzettségű honfitársainkat is.

Tarjáni Antal

okl. erdőmérnök és „*más egyéb*”

Természetfotós előadása Tamásiban

Vadászszезонhoz közeledve időszerű témát választott az OEE Tamási Helyi Csoportjának Erdészklub rendezvénye legutóbbi összejövetelére.

Meghívott vendégelőadóként Nagy Csaba erdőmérnök, mérnök-tanár, természetfotós volt, aki a vadfotózás műhelytitkaiba avatta be az érdeklődőket.

A NyME Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola oktatója az 1970-es években kezdett természetfotózással foglalkozni. Képei azóta különböző pályázatokon számos díjat, elismerést kaptak. Ezek között legkiemelkedőbb „Az Év Természetfotósa” cím, amelyet 2002-ben nyert el. Fotói könyvekben, folyóiratokban, természetvédelmi kiadványokban jelennek meg. Legjelentősebb publikációi a Nyugat-Dunántúl Természeti Értékei és a Fertő Hanság Nemzeti Park - Ahol a puszták Véget érnek című önálló fotóalbumok.

Tagja a Magyar Természetfotósok Szövetségének (naturArt), valamint a Nimród Fotóklubnak.

Szakmai életünkben egyre fontosabb a megélt események igényes publikálása, melyhez elengedhetetlen a jó minőségű és informatív fotóanyag. Ha ez még művészi elemekkel is gazdagodik, akkor bizonyossággal kijelenthetjük, hogy mindent megtettünk híres vadállomá-

nyunk, szép terítkeink, és a vadászathoz kapcsolódó hagyományaink méltó bemutatásáért. Ebben nyújtott Nagy Csaba segítséget a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. szakszemélyzeti tagjainak is, melyet ezúton is köszönünk.

Antli István

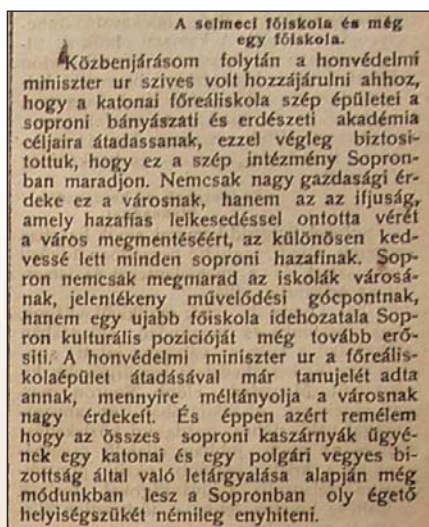

Az OEE első soproni országos gyűlése I.

1926. július 6–9.

Főiskolánk első világháború utáni Sopronba települési folyamatának első szakasza 1922-ben zárult le. Szakirodalmunk beszámolt Sopron városának és polgármesterének, Thurner Mihály-nak ezt szolgáló áldozatos tevékenységéről. A város és főiskolánk konzolidációjának legbiztosabb támasza volt Sopron város akkori országgyűlési képviselője, Klebelsberg Kuno vallás és közoktatási miniszter.

Közös erőfeszítéseik eredményeként felsőoktatásunk jövőt is szolgáló elhelyezést kapott. Klebelsberg Kuno 1922-ben számolt be arról, hogy megszületett a kormányzati döntés: a Sopronba áttelepült selmeci karok működésének infrastrukturális és költségvetési feltételei biztosítottak. (1. kép) Ezután már az oktatási és kutatási feltételek fejlesztésére is sor került.¹

1. kép. Klebelsberg Kuno gróf vallás és közoktatásiügyi miniszter Sopron „felségítéséről”. Sopronvármegye c. napilap. 1922. 05. 03.

Kevésbé ismert, hogy az áttelepülésel kapcsolatos válsághelyzetben selmeci hagyományaink soproni felújítása és megtartása segítette a hallgatóság identitásának megőrzését és a kapcsolatok kiépítését a befogadó lakossággal. Élni akarásukat a zürzavaros időkben sok esemény jelzi. Boros György személyes jellegű visszaemlékezésében beszámolt például arról, hogy idősebb barátai balekjuk 1919. áprilisi megsétáltatásával, tréfás „útbaigazításukkal” plántálták át Sopronba a selmeci balekfogadás hagyományát. Csatka Endre 1955-ben, akkori egyetemi újságunkban idézte fel az 1920-ban tartott első, ünnepélyes és tréfás valétálási menet emléket.² A város létbizonytalanságban élő lakosainak ezrei ünnepeltek akkor együtt a végzősökkal. Ekkor mutatkozott be a városnak a nagyszerűen hegedülő Barlai Ervin vezette főiskolás zenekar is. Az első selmeci hagyományok szerinti temetés 1922. május 23-án volt. Egy pécsi főerdőtanácsos fiát, Seb Károly harmadéves bányamérnök-hallgatót helyezték örök nyugalomra. Ebben már aktív szerepet játszott a város is. Nemcsak az együtt érző emberek tömege sorfala szegélyezte a gyászmenetet, hanem a soproni gazdák fűvőszenekara is részt vett a temetési menetben. A gyászoló hallgatók a győri pályaudvar vendéglőjében vettek végleges búcsút tragikusan elhunyt társuktól, majd két héttig minden nyilvános szórakozástól tartózkodtak.

A város fokozatosan befogadta az áttelepült intézményt, a tanárokat és a diákságot is. Az 1926-os soproni Országos Erdészeti Egyesületi Közgyűlés már nemcsak a főiskola és a város szerves kapcsolatát tanúsítja, hanem megalapozta rokonszaktáink soproni kötődé-

sét is. Szakmai hagyományainknak ezért értékes része az első soproni országos gyűlés. Előkészítése és megvalósítása elődeink háború és Trianon utáni első nemzedékének csodálatos életterejét, az újrakezdés és megújulás, a baráti összetartozás szellemét tükrözi.

Tanulmányommal az országos és egyéni tragédiákkal sújtott, erdőgazdálkodásunkat mostoha körülmények közt megújítani képes erdész nemzedék emlékének megőrzéséhez szeretnék hozzájárulni.

Az OEE közgyűlés előkészítése

Az Erdészeti Lapok 1926. május 15-i száma³ adott hírt az OEE közgyűlésének július 6–9-ára tervezett soproni megszervezéséről. A részletes előzetes program ismertetése után a részvételi költségek várható alakulásáról olvashatunk.

A július 6-i esti ismerkedési program éttermi költsége italok nélkül 20 000 korona (1 forint hozzávetőlegesen 5 koronával egyenlő, azaz kb. 4000 Ft a vacsora ára) volt. A június 7–8-i hivatalos jellegű program részvételi költsége 160 ezer korona. Érdekes, hogy az esetleg megmaradó összeget a főiskolai menza támogatására kívánják fordítani.⁴

Megérkezés és ismerkedési est

Az egyik színvonalas soproni napilap hangulatos tudósításokat közöl az erdészek találkozójáról.⁵ A megérkezésről szóló beszámoló költői szavakkal üdvözlö a vendégeket.

Július 6-án, a pályaudvarokon Zügn Nándor soproni erdőmester személyes irányításával minden érkező vonatnál hallgatókból álló rendezőgárda fogadta és kalauzolta a vendégeket. A délután négy órai gyorsvonattal érkező neves vendégeket dr. Thurner Mihály polgármester és a főiskolai tanárok személyesen üdvözölték.

Este a Pannónia szálló éttermében rendezett ismerkedési este folyamatosan érkeztek a résztvevők. Az Erdészeti Lapok szerkesztőségi cikke⁶ az első este hangulatát így örökíti meg:

„Ez az önfeledtség rít le minden arcra a közgyűlést hagyományosan megelőző ismerkedési estélyen is, amelyen öreg cimborák, a mai nehéz életküzdelemben ifjan elaggott, úgynevezett fiatalok rejtett csodálkozással állapították meg egymásról, hogy milyen mély

¹ Klebelsberg választási beszédei a Sopronvármegye napilap 1922. május 3-i és 23-i számában jelentek meg. Városi Levéltár Sopron (továbbiakban SVL)

² Illyés B.: Az első valétálás Sopronban. Erdészeti Lapok. 2013. 5. sz. 162–163. o.

³ Meghívó az Országos Erdészeti Egyesület 1926. közgyűlésére. Erdészeti Lapok. (továbbiakban EL). 5. sz. 1926. 05. 15. 183–186. o.; Országos Széchenyi Könyvtár Elektronikus Periodika (továbbiakban: epa.oszk.)

⁴ Adományok a főiskolai Menza javára. Különböző hírek közt szaklapunk tájékoztat arról, hogy a Közgyűlés szervezője, Sopron város Erdőhivatala a menza javára átutalta adományként az OEE országos kongresszusa pénzmaradványát, 1 195 500 koronát. Mayer Zoltán okl. erdőmérnök ezen kívül még 160 000 koronát adományozott a menza javára. EL 1926. 7–8. sz. 357. o.; epa.oszk.

⁵ P.Gy.:Ma kezdődnek az erdősznapok, Sopronvármegye. 1926. 07. 06. SVL P.Gy. névjel valószínűleg a később Magyar Nemzet főszerkesztőjeként ismertté vált újságíró, egykori erdőmérnök-hallgató, Parragy Györgyöt (1902–1963) jelenti. 1924-ben indult Lila Zongorának, Ifjúsági Körünk első soproni folyóiratának néhány évig felelős szerkesztője is volt.

⁶ Soproni közgyűlésünkről EL. 7-8. sz. 305–313 o. epa.oszk.

szántást végzett ez az utóbbi tizennégy esztendő még külső kinézésünkben is.

Hogy szakszerűen fejezzem ki magam, egész korosztályok tűntek el, s eddig ismeretlen korosztályok tűntek elő.”

A mintegy 150 főnyi résztvevő régi, selmeci szellemben újtotta meg kapcsolatát és teremtett jövőt szolgáló barátságokat. Az esten megjelent a város vezetősége is. A Selmecről elűzött főiskolát befogadó város képviselői iránt őszinte tisztelet és megbecsülés nyilvánult meg az ünnepi rendezvényen.

Bár kisebb hibákat tartalmaz és nem teljes körű, a városi napilap tudósításának mégis értékes része a résztvevők neveinek és beosztásának felsorolása. (2. kép.)

Közgyűlés

Július 7-én a Városháza nagytermében gyülekeztek az OEE tagjai. „Haragoszöld spíreák, világoszöld pálmák és dús tölgyfagírlandok díszítették ez alkalomból a városháza folyosóit.”⁷ 11 órakor báró *Inkey Pál* másodalelnök megnyitójában köszöntötte a közgyűlés miniszteriális, megyei és városi szintű vendégeit. Felolvasta a halaszthatatlan elfoglaltsága miatt távollévő egyesületi elnök, gróf *Hadik János* üdvözlését, majd megköszönte a város meghívását.

„*Sopron városa az, amely a magyar erdészeti tudomány legfőbb örének és művelőjének, a bontalanná lett m. kir. bányamérnöki és erdömérnöki főiskolának új otthont adott. Közgyűlésünkkel kapcsolatosan alkalmunk lesz ennek a főiskolának a menekülés keservei után újrateregetett berendezéseit látni, mint a magyar éhni akarás fényes bizonyítékait.*”

Az időszaki kérdések megoldását szolgáló összefogás fontosságának hangsúlyozása után kegyelettel emlékezett meg az 1926-ban 60 éves fennállását ünneplő Erdészeti Egyesület alapítóiról, *Bedő Albertről*, *Divald Adolfról* és *Wágner Károlyról*.⁸

Thurner Mihály polgármester nagy hatású beszédben üdvözölte a vendégeket. Megköszönte meghívásuk elfogadását. A magyar erdészeknek nehéz feladatot kell megoldani, mondta. Az egykori erdőkincsétől megfosztott országnak a fahiány rémével kell megküzdeni, ahol eddig semmi sem termett, ott kell erdőt teremteni. Biztos abban, hogy a Mindenható támogatásával

egy nagy testvértársaság gyűlt volna egybe. Az utcákon mindenféle szimpátiával fordulnak a vendégcsoportok felé.

A vendégek nagyrésze a Pannoniában és a főiskolán szállt meg. Sokat látnak azonban vendégül vendégszerető soproni családok. Tegnapra száznál jóval több erdőbirtokos és erdész érkezett a városba. A földművelésügyi minisztérium képviselőiben De Pöttere Gerard min. tanácsos és Papp Béla főerdőtanácsos, a pénzügyminisztériumot Pelhe Lajos dr. min. tanácsos képviseli.

A budapesti mérnöki kamara részéről dr. Sükköd Béla és dr. Kelemen Kornél titkárok jelentek meg.

Ezenkívül a következő neveket sikerült feljegyeznünk: Térfly Béla ny. miniszter, Biró Zoltán ny. min. tanácsos, vezérigazgató, báró Inkey László földbirtokos Iharos, Pech Kálmán ny. h. államtitkár, Bund Kálmán min. tanácsos, Kallivoda Andor ny. m. tanácsos Kecskemét, Erdőssy Bódog főerdőtanácsos Szentgotthárd, Kiss Ernő érseki erdőmester Esztergom, Várjon Géza ny. főerdőtanácsos Miskolc, Földes Tibor erdőmérnök Gödöllő, Mayer Aurél erdőtanácsos Gödöllő, Garlaty Oszkár erdőtanácsos Galgamács, Farkas Jenő erdőmérnök Pápakovácsi, Babos József főerdőtanácsos Szár, Fehérm., Lengyel Viktor erdőtanácsos Gödöllő, Nagy László erdőtanácsos, erdőfelügyelő Eger, Hepka Arthur főerdőtanácsos Gödöllő, Pintér Sándor erdőmérnök Telki, Petényi Keresztély min. tanácsos Budapest, Hinfner György min. tanácsos Budapest, Keiner Rezső, Mezly Kamil főerdész Iharos, Mattanovits Károly, Tomasoovszky Imre főerdőtanácsos Budapest, Fekete Béla, Takács Zsigmond főerdömérnök Ravaszgyörm., Gegersi Kiss Ferenc erdőmérnök Somogy, Loványi Arhur, Kostialik János, id. és ifj., Gaul Károly, Mattusevovits Péter, Boross György, Varga N. erdőtanácsos Nádor Fehérm., Illyés Károly apáts. főerdész Csörönnek Vasm., Richter György erdőmérnök Bölsönye, Monspart István erdőmester Kéihely.

Este a Pannoniában ismerkedési estély volt, amelyen körülbelül 150-en vettek részt. Ott volt a város vezetősége, a főiskola tanári kara Fekete Zoltán rektorral az élén. Az estélyen számos felköszöntő hangzott el és kitűnő hangulatban ért véget.
P. Gy.

2. kép. A résztvevők nem teljes listája a Sopronvármegye c. napilapban. 1926. 07. 08.

a magyar erdőmérnökök lelkes csapata sikerrel teljesíti e feladatot.

Tettamanti Jenő főiskolai rektor (őstől *Fekete Zoltán* lett az utóda) köszöntőjében felidézte az 1900-as selmeci közgyűlést. Akkor avatták fel a főiskola központi épületét és *Wágner Károly* emlékművét. A tragikus történelmi fordulat után újraindult, de még ezer sebből vérző ősi alma mater testülete nevében kívánta, hogy az eredményekben gazdag múlt és a dolgozni akarás acélos ereje „kísérje egyesületünket magas hivatása teljesítésében (Élkezés)”

Bund Károly titkár számolt be az

egyesület tevékenységéről. A háború utáni években számos alapvető szakmai kérdésben foglalt állást az egyesület igazgatói választmánya és elnöksége. A részleteket mellőzve is érdemes a témákat felsorolni. Megjegyzem, hogy számos kérdést az Erdészeti Lapok szakmai cikkeiben is tárgyaltak. Ezek a vezetés és tagság kifogástalan kapcsolatát igazolják. A titkár által megemlített problémák:

- A *titbizományok* reformja kapcsán erdőgazdasági sajátosságokat fogalmaztak meg, melyek a további fenntartást igazolják.
- *Jelzálóhíttel* felvételének megkönnyítése az erdőgazdálkodók számára.
- Állást foglaltak a *Központi Anyagbeszerző Bizottság* ellen. Az állami beszerzések terén gazdasági diktatúrát jelentő szervezet különösen a kisebb gazdálkodók érdekeit sértette volna.
- A *MÁV vasúti tarifák forgalmi adójának* módosítását több terméknél javasolták a hazai faanyag értékesítési versenyhelyzetének javítása érdekében.
- Az erdészeti közigazgatás reformja kapcsán a *vadászati közigazgatás* témában, a vadászati szaklapokban „éles és nem mindig nemes fegyverekkel harcoló” vita bontakozott ki. A közgyűlés határozatban foglalt állást, hogy „*az erdei vadászat vezetését elválaszthatatlannak tartja az erdőgazdasági ügykezeléstől*”, a vadászati ügyeknek az illetékes erdészeti főosztály hatáskörébe kell tartozni.

- Az erdészeti kísérletügy feltételeinek javítására is előterjesztést tettek a kormányhoz.
- A Budapesti Mérnöki Kamarával igen jó, az erdőmérnökök speciális helyzetét figyelembe vevő együttműködés alakult ki az építőipar gyakorlását szabályozó törvény előkészítési szakaszában.

Egyesületünk beszámolója sokrétű, eredményes szakmai érdekképviseleti tevékenységet tükröz. Utalás van benne arra, hogy ebbe az erdőbirtokosok érdekeinek megjelenítése is beletartozott.

Az elnökséget munkájában támogatta a 17 tagból álló igazgató-választmány. A szakmai állásfoglalások megalapozottabbá tétele érdekében felmerült a szakosztályok megalakításának szükségessége.

Egyesületünk akkori titkára 197 alapító és 897 rendes tagról számolt be.

⁷ P. Gy.: Az Országos Erdészeti Egyesület soproni közgyűlése. Sopronvármegye. 1926. 07. 08. SVL

⁸ Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesületnek Sopronban 1926. évi július 7-én tartott rendes közgyűléséről. EL.7-8 sz. 339-355. o.; epa.oszk.

A költségvetés tárgyalása előtt elfogadták a következő évi tagdíjakat. Ennek mértékét jogi személyekre és nem kötött jövedelműekre 30, a tisztviselőkre 16 és a nyugdíjasokra 10 pengőben állapították meg.⁹ Ezután elfogadták a számvizsgáló bizottság előző évi gazdálkodásról szóló jelentését és a következő évi költségvetést.

A közgyűlés a következőkben két szakmai előadást hallgatott meg. Elsőként *Fekete Zoltán* ismertette a szerfabeclést szolgáló táblázatait. A méretcsoportos választéktáblák összeállításának módszerét mutatta be tölgy mintatörzsek feldolgozásának példájával.

Onczay László hitbizományi uradalmi tanácsos, a Tiszajobbparti Erdészeti Egyesület alelnöke kifejtette az új, biológiai, műszaki és gazdasági alapokon nyugvó magyar erdőgazdálkodás célkitűzéseivel kapcsolatos gondolatait.¹⁰ Lényegében, főleg az erdőtulajdonosok szemszögéből, a kapitalista viszonyokhoz alkalmazkodás követelményeit fogalmazta meg. Az erdei termékek minél teljesebb saját feldolgozása, fűrészüzemek, út- és vasúthálózat létesítése fokozza az erdőbirtok tőkeerejét, jövedelmezőségét, munkahelyteremtő képességét. E célok megvalósításához olcsó hitelre van szükség. A tulajdonosoknak és erdőtiszteknek pedig a műszaki és erdészeti ismereteken kívül vállalkozói szemléletű üzleti tudással is rendelkezniük kell.¹¹

Ezután igen érdekes egyéni indítványok hangzottak.

Roth Gyula Vadas Jenő-emléktábla elhelyezését javasolta Felvidéken. Másik felvetése az újonnan felállítandó Közgazdasági Egyetem szakmáknak érintő vonatkozásainak tisztázására hívta fel a figyelmet.

Bíró Zoltán javaslata az új Erdőfenntartási törvény fontosságát és megfelelő szakértői előkészítését hangsúlyozta.

Bencze Pál javaslata a Vadászati Ügyosztály újbóli Erdészeti Főosztályhoz tartozására és a vadászati szakoktatás soproni beindítására irányult.

Bogyay Gyula három indítványt tett. Javasolta, hogy a készülő Magántisztviselő törvény előkészítésébe az OEE képviselőit is vonja be a kormány. Másik felvetése az Erdőtörvényt megsértő magánerdészeti gyakorlat megszüntetésére irányult. Igen érdekes a harmadik javaslat, miszerint a Balaton környéki értéktelen legelő és egyéb területeket az állam sajátítsa ki és erdősítse be.

A közgyűlés megszavazta az egyesület új vezetését. *Kallivoda Andor* a szavazatbizottság elnöke ismertette a szavazat eredményét:

„Kallivoda Andor: Van szerencsém bejelenteni, hogy összesen 114 szavazat adatott be. Egyhangúlag megválasztott elnöknek 3 év tartamára Hadik János gróf. (Éljenzés.) I. alelnöknek *Térffy Béla*. (Éljenzés.) II. alelnöknek *Inkey Pál báró*. (Éljenzés.)

113 szavazattal választmányi tagok lettek: 4 évre *Balogh Ernő*, *Békly Albert*, id. *Esterházy László gróf*, *Esterházy Pál gróf*, id. *Gaul Károly*, *Hammersberg Géza dr.*, nemeskéri *Kiss Pál*, *Kozma István*, *Pfeiffer Gyula*, *Bocblitz Dezső*, *Roth Gyula*, *Schmied Ernő*, *Vuk Gyula*, *Waldbott Kelemen báró* és *Zelenski Róbert gróf*, 3 évre *Erdőssy Bódog* és *Nagy László*.

A számadásvizsgáló bizottság tagjainak 3 év tartamára egyhangúlag megválasztottak: *Eröss Gyula*, *Fekete Béla*, *Franciscy Vilmos*, *Hajdú János*, *Lengyel Sándor*, *Marsouszky Ede* és *Pukács Endre*.”

A közgyűlés után a Pannónia szálló Fehérműben mintegy 150 fős nagyszabású bankett volt. A köszöntők sorát *Thurner Mihály* nyitotta meg, melyet a vendégek képviselői viszonzottak. Kölcsönös tóztok sora hangzott el a meg-

hívott neves vendégek, a megye és a testvérszaktmák képviselői tiszteletére.

Délután a főiskolát látogatták meg csoportokban a résztvevők. A növénytan intézet, a kémiai labor, a geodéziai műszerpark és a botanikus kert megtekintése után a vendégek elismeréssel állapították meg: az áttelepülés után „sor-sa jó kezekben van, és hogy az adott viszonyok között a Főiskola elhelyezése jobb megoldást alig találhatott volna.”

Este 7 órától a színházban műsoros esten vettek rész a város vendégei. Az OEE jegyzőkönyve is megőrökíti az est nagyszerű színvonalát. A hangversenyéről a Sopronvármegye c. napilap Cs. E. (valószínűleg Csatkai Endre volt a tudósítás szerzője) írását közli. Beszámol arról, hogy Sopron városa igyekezett kitenni magáért az „erdő fiai” előtt és a százestendős Zeneegyesület is „örömmel állította erejét csatasorba”.

Az Ifjúsági Kör énekkara az erdész-himnusszal nyitotta meg az estet. A többségében egykori selmeci diákokból álló vendégek hangulatának megnyerésében nagy szerepe lehetett *Mészáros Sándor* felsőkereskedelmi igazgató selmeci vonatkozású Prológos című versének. A közönségre gyakorolt hatást fokozta *Hladonik I.* főiskolás lelkes tolmácsolása. Zúgó taps köszöntötte a személyesen megjelent költőt is.

Klasszikus és helyi vonatkozású művek hangzottak el *Altdörfer Viktor* („a város zenei büszkesége”), *Hoffer Ottó, dr. Marcsek Tibor, dr. Szádeczky Kardos Elemér* előadásában. *Kárpáti Sándor* „országos hírű” soproni dalszerző műveit *Hoffman Jánosné, Benedek Zoltánné* és *Fleischbacher Fancsi* adták elő. A legnagyobb tapsot Szádeczky Kardos Elemér Kárpáti Sándor zongorakíséretében elhangzott „finom tónusú csellószóljaja” kapta. Az est zárásaként az Ifjúsági Kör énekkara selmeci diákdalokat és végül a Gaudeamus igitur adta elő.

A nagyszerű hangverseny után a vendégsereget a Kaszinó nagytermében „kedélyes” vacsorára terített asztalok várták. A remek hangulatot *Szecska László* – akkor már Sopronban kö-zismert és közkedvelt – „főiskolás bandája” fokozta muzsikájával.

Tanulmányommal az országos és egyéni tragédiákkal sújtott, erdőgazdálkodásunkat mostoha körülmények közt megújítani képes erdész-nemzedék emlékének megőrzéséhez szeretnék hozzájárulni.

Dr. Illyés Benjamin
okl. erdőmérnök
(Folytatjuk)

⁹ A koronát 1927. január 1-jével váltotta fel a pengő. 12 500 korona ért 1 pengőt. Becslésem szerint a bevezetési 1 pengő kb. 2500 forintnak felel meg napjainkban. Az alkalmazott erdőmérnököknek az 1930-as években 200–500 pengő havi fizetésük és jelentős természetbeni járandóságuk volt. IB.

¹⁰ *Onczay L.*: Erdőgazdálkodásunk fejlődése és új célkitűzései. EL. 1926. 7-8. sz. 313–325. o. opa.oszk.

¹¹ Adatokkal támasztható alá, hogy az 1900-as évektől több kincstári, magán nagy- és középbirtokon, egyházi és városi erdőben a gazdálkodás gyökeresen átalakult. A teljesség igénye nélkül említem meg a Hét-Szászbírák (1907), az Esterházy uradalom (Lenti), a Miskolci kincstári erdők, az Esztergomi érsekség és a Ciszterek Zirci Apátsága, a városi erdők közül Kőszeg, Sopron, Pécs példáját. Az irányzat főbb jellegzetességei: az erdőgazdálkodás belterjesebbé válása (ápolóvágások, természetes felújítás, szálalás), az erdei termékek minél teljesebb feldolgozása, beruházások megjelenése (út-, vasútépítés, fafeldolgozó üzemek, turisztikai igények kielégítése stb.). A szellemi erő ehhez a selmeci oktatás és szakmánk olyan nagyjai, mint Kaán Károly, Roth Gyula, Krippel Móric adták. A szakmai háttérrel a 14500/1920 FM. erdőrendezési utasítás teremtette meg. Az 1945 után létrehozott állami erdészeti szervezetet, a MÁLLERD-et is ezeken az alapokon szervezte meg Barlai Ervin. A rendszerváltáskor nagy viták után kialakított állami erdőgazdálkodás is szakmai múltunk e nemzetközileg is egyedülálló hagyományaira épült. Illyés B.

Szeremley Szabolcs (1950–2014)

Megrendülten vettük tudomásul, hogy 2014. március 10-én, életének 63. évében hosszan tartó súlyos betegség után elhunyt Szeremley Szabolcs okl. erdőmérnök.

Még előttem a kép, amikor 1972-ben megjelent az Öregkoleszbeli szobánkban egy vagány báránnyal mellényben, szája szegletét örökké mosolyra görbítve az új kamarásunk, hóna alatt egy hálózsákkal. Az összecsiszolódás oly gyorsan ment, hogy estére már együtt neveltük, hogy rövid miskolci geológus múltja ellenére a növénytan mellett geológiából kell különbözeti vizsgát tennie, hogy évszázad nélkül folytathassa egyetemi tanulmányait. Így történetesen, hogy Kerényi Ervin bácsi talán életében először találkozott olyan hallgatóval, aki nem az alakjáról ismerte fel az eléje tett közetmintát, hanem elkezdte sorolni az ásványi összetételét is. Persze ennek Szabi itta meg a levét, mert azonnal szorgalmi feladatul kapta a kutyaütő hallgatók által a kiismerhetetlenségig összekevert köves ládák rendbetételét és újbóli felcímkézését.

Nem csoda, hogy közvetlensége, céltudatossága és szinte állandó tettekeszsége okán, rövidesen évfolyamfelelősként vitakozott Gunda professzorral a jogtalan géprajz gyakorlati vizsga kiírásán. 1974 nyarán nyolc egyetem és főiskola hallgatói és oktatói részvételével megszervezte az első és nagysikerű Bükki TDK tábor. Kifogyhatatlan volt ötletekből és energiából. Éjszakánként sokat beszélgettünk az élet dolgairól, de legtöbbit a Bükkről, a barlangokról, melyek szeretete egész életét körbeölelte, még akkor is, amikor súlyos betegsége már nem engedte oda, a Földanya mélyébe.

Szabolcs 1950. december 22-én született Miskolcon értelmiségi családban, négy gyermek legkisebbjeként. Általános és középiskolai tanulmányait Miskolcon végezte, a Földes Ferenc Gimnáziumban érettségizett 1969-ben. Már gyermekkorában a Bükki hegység szerelmese, középiskolás korában barlangkutató lett, már akkor több jelentős felfedezés és szakcikk fűződött a nevéhez.

Egyetemi tanulmányait Miskolcon, a Bányamérnöki Karon kezdte geológusként, azonban az apai örökség – erdőmérnök édesapja – az erdők felé fordította érdeklődését. Erdőmérnöki oklevelét 1976-ban szerezte Sopronban az Erdészeti és Faipari Egyetemen.

Első felesége 1974-től Kocsis Éva faipari üzemmérnök, két leánygyermekükre (Vanda és Virág) és öt unokájukra nagyon büszke volt.

Az egyetemi diploma megszerzése után 1976-tól a Bükki Nemzeti Parknál helyezkedett el, ahol mindkét szakmát, a geológiát és az erdészetet, valamint a természetvédelmet is magas szinten művelhette.

1980-tól az Országos Környezet és Természetvédelmi Hivatal (OKHT) alkalmazottja.

1981–1983 között Mongóliában egy geológiai kutatóexpedíció térképésze volt.

Mongóliai munkája közben már jelentkezett nála a Lyme-kór, amit az orvosok akkor még nem ismertek. Félrekezelésből fiatalon, 1984-ben Parkinson-kóros lett.

Mongólia után ismét a természetvédelemlél (OKHT) folytatta szakmai tevékenységét. Jelentős szerepe volt az Aggteleki Nemzeti Park és tájvédelmi körzetek kialakításában, amelyekről könyveket is írt, szerkesztett.

1985-től az Erdészeti Tudományos Kutatóintézetben, majd a Nyugat-bükki (Egri) Erdőgazdaságnál dolgozott, ahonnan betegsége súlyosbodása miatt 1987-ben fiatalon nyugdíjba kényszerült. A karsztok és barlangok feltáró kutatásában elért kimagasló teljesítményéért a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat közgyűlése 1988-ban Vass Imre-éremmel adományozott neki.

Második felesége 1991-től Bodnár Terézia középiskolai tanár, aki a súlyos betegségében végig mellette volt és élete végéig mindenben segítette.

Súlyos betegsége mellett is foglalkozott kutatással, 1990–91-ben a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Ökológiai Tanszékének nyugdíjas tudományos munkatársa volt. Bár már beszélni is nehezen tudott, még 2009-ben egy tudományos konferencián, Szombathelyen előadást tartott a karsztfejlődéssel kapcsolatos megfigyeléseiről.

Sajnos élete utolsó évei már sok szenvedéssel jártak, a három évtized ezzel a szörnyű betegséggel nagyon megviselte.

2014. március 17-én nagyon sokan kísértük utolsó útjára a miskolci Avasi Református temetőben. Dr. Hevesi Attila, a Miskolci Egyetem nyugalmazott tanszékvezető egyetemi tanára, professzor emeritusa személyes hangú búcsúztatójában Szabolcsot tudósnak nevezte, akitől ő is sokat tanult.

A temetés végén közösen elénekeltük az erdész- és a bányászhimnuszt, majd mondtunk utolsó „Jó szerencsét!”

Tarjáni Antal

Wolf Tibor (1930–2013)

Életének 83. évében, 2013. november 9-én, elhunyt Wolf Tibor, a Nyíregyházi Erdőfelügyelőség egykori erdőrendezési felügyelője, aki közel 40 évig meghatározó szerepet töltött be a nyírségi erdészirtadalomban. 1930. november 18-án született Bugacon, ahol édesapja Kecskemét város erdőgazdaságánál volt főerdész. 1933 és 1951 között családjával abban az erdészházban laktak, amely Szullovosky László erdész gyűjtőmunkájának eredményeképpen ma az 1848–49-es forradalom és szabadságharc emlékhelye.

Középiskolai tanulmányait a Kecskeméti Piarista Gimnáziumban kezdte. Annak államosítása után a Kecskeméti Katona József Gimnáziumban folytatta, és 1950-ben érettségizett jeles eredménnyel. Ugyanabban az évben felvételt nyert az Erdőmérnöki Főiskolára, ahol erdőművelés szakon 1954-ben szerzett diplomát.

Munkáját 1955. január 1-jén kezdte az egykori Hernádvölgyi Állami Erdőgazdaság Boldogkőváraljai Erdészeténél erdőművelési előadó munkakörben. Bár a természeti környezet nagyon elnyerte tetszését, az Er-

dészetnél uralkodó kedvezőtlen viszonyok miatt új munkahelyet keresett. Boldogkőváraljáról először a Füzérkomlói, majd a Tállyai és végül a Sárospataki erdészethez helyezték át szintén erdőművelési előadói munkakörökbe. A Tállyai Erdészetnél S. Nagy László, míg a Sárospataki Erdészetnél Koronky István volt évfolyamújtársának beosztottjaként dolgozott. 1962. október 15-től az Erdőgazdaság központjába helyezték át erdőgazdasági felügyelői munkakörbe.

1963-ban házasságot kötött és a Nyírségi Állami Erdőgazdaságnál jelentkezett munkára, főként lakás gondok megoldása érdekében. Nyíregyházán szolgálati lakásba költözhetett feleségével, és 1968. március 31-ig erdőgazdasági felügyelőként dolgozott.

Az Erdőrendezőiségek átszervezése után, 1968. április 1-jétől az Erdészeti Hivatal kikérése alapján áthelyezték a Debreceni Állami Erdőrendezőiség állományába a Nyíregyházi Erdőfelügyelőséghez erdőrendezési felügyelő munkakörbe. Nyugdíjogosultságának elérése után még három évig tovább dolgozott, majd 1993. április 1-jétől 1995. január 1-ig nyugdíjasként volt körzeti erdőfelügyelő.

1971-ben és 1972-ben az Egyetemen termőhely-feltárási és térképezési mérnöktovábbképző tanfolyamon vett részt. 1975-ben Kiváló dolgozó kitüntetésben részesült.

Két gyermek édesapja. Ágnes lánya 1964-ben született, aki szintén az erdőmérnöki pályát választotta és 1990-ben szerzett diplomát. Gábor fia 1972-ben született és a Budapesti Műszaki Egyetem Közlekedésmérnöki Szakán diplomázott.

Körzeti erdőfelügyelőként a dél-nyírségi táj volt a munkaterülete, ahol e sorok írója él és az 1980-as években megismerte az erdőfelügyelő urat. Kimondatlanul is feltétlen szakmai barátság kezdődött, amely az akkor még ünnepnek számító műszaki átvételek során alakult ki. A rendszerváltás során végbement nevesítés folyamata alatt, az induló magán-erdőgazdálkodás jogi, szakmai tervezési ismereteinek az átadásával a térség erdészeinek a nagy segítője lett. Ebben az időben az erdő ügye határozta meg a mindennapjait. Mindezek mellett az 1990-es évek közepétől kezdődő nagy erdőtelepítési hullám egyik erőtelepítési pályázatok készítő erdőmérnöke. Ezáltal sok erdőgazdálkodó tanácsadója lett. Ismert, keresett és szeretett erdőmérnök. Idős kora ellenére, a szaktanácsadási munkát nem hagyta abba. Azt mondta, hogy majd 80 éves kora után már nem fogja vállalni a tervek készítéseket, de amíg az erőnléte bírja, addig nem tudja elhagyni a nyírségi táj dombjai ölelésében élő akácócsait, égbetörő tölgyeseit, amelyek számára szépséget és templomi áhítatot keltettek.

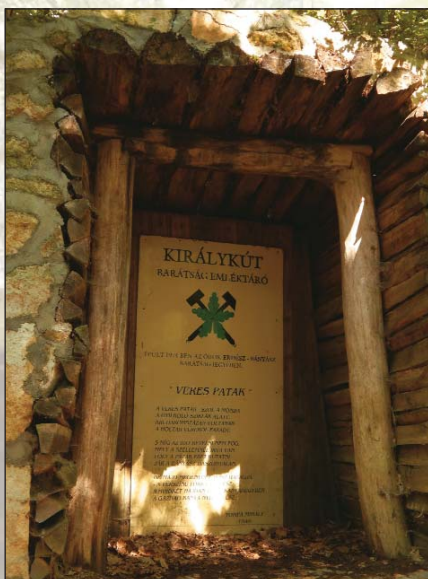
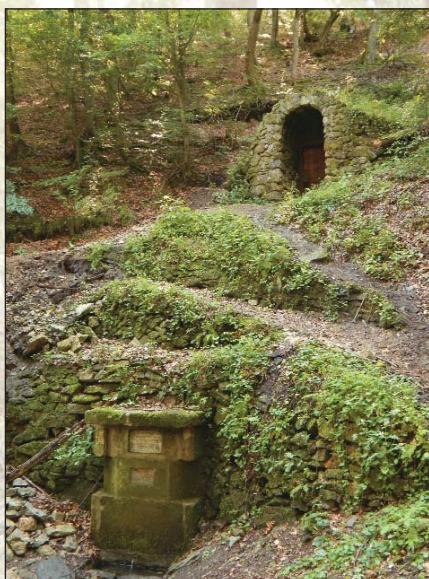
A kollégák és az erdészeti hatóság nevében Kovács Gábor méltatta életútját és mondtott köszönetet mindazok nevében, akiket tudásának átadásával gyarapított és bölcsességével segített eligazodni az erdő, az erdőgazdálkodás végtelen tárházában.

Tibi bácsi meghatódva búcsúzunk tőled, a példaképtől, attól az erdőmérnöktől, aki csodálatosan fonta egységbe az erdészet tudomány elméletét és gyakorlatát, az erdészszakmának a lényegét, a szépségét.

Emlékét kegyelettel őrizzük!

Könyvü István

A Király jeges lehelete

A barlangok mélyére bújni kaland, akár a kiépített, akár kiépítetlen utat választjuk. A lábunk alatt húzódó mélységek titokzatos világa, ahova a napfény sohasem juthat el. Képződményeivel, egyedi klímájával, ritka élőlényeivel sajátos mikrokozmosz. S ha a mészkő helyett jégcseppkövek, jégoszlopok csillognak a sötétség mélyén, valóban azt gondolhatjuk: egy másik világ nyitotta meg előttünk a kapuit.

A felvidéki lucfenyvesek borította hegyek rejtekében felnyíló európai híru Dobsinai-jegesbarlangról az olvasók nagy része biztosan hallott, vagy már be is barángolta páratlan méretű jégterméit. Arról azonban kevesebben tudunk, hogy az országhatárainkon belül is rábukkanhatunk e természeti jelenségre. Igaz, jóval kisebb léptékben, egészen más kialakulási körülmények között, de mégis van saját „jegesbarlangunk”. Ami valójában nem is barlang!

Fenn északon, a Tokaj-Eperjesi-hegyvidék (ismertebb nevén a Zempléni-hegység) bércei között megbúvó Telkibánya közelében, a Bózsva-patak árnyas-hűvös mélyén, a Király-hegy északi lejtőjének lábánál vaskos vasajtó zárja el egy bányatárho bejáratát.

A középkor óta ez a vidék a felvidéki nemesfém-ércék bányászatának egyik központja volt. Horpák, gödrök, vágatok szabdalják a környék hegyeinek anyakőzeteit, ércekben gazdag telérek után nyomozva.

A 18. században kutató bányavágatot hajtottak a Király-hegy oldalába, ám ki-termelhető mennyiségű ércre nem bukkantak. Az 1950-es években új lendületet kapó hazai érckutatás idején a 23 méteres táro főágát kiszélesítették, és új 5 méteres mellékágat fejtettek a kőzetbe.

A mesterséges üreg bejáratánál állva megcsap a hegy jeges lehelete.

Nem a szokásos pinchideg az, amit érzünk! Fagyos levegő dől ki a vasajtó feletti kis résen még nyár közepén is, jégillat felhőzik körülöttünk. Nem véletlenül!

Odabenn a táro padlóját jég borítja, az ácsolatokon centiméteres zúzmara mindenütt, és néhol karvastagságúra is duzzadó jégcseppkövek függenek a fejük felett vagy állnak kis oszlopként a lábunk alatt.

Európában egyedülálló, hogy ilyen alacsony tengerszint feletti magasságban (290 m!) jegesbarlang alakuljon ki, még ha mesterséges eredetű is. Mindez az egyedi domborzati és a geológiai adottságoknak köszönhető.

A Király-hegyet aprózódásra hajlamos vulkanikus riódacit alkotja. A kőzetanyag repedésein keresztül a hóolvadáék és a csapadékvíz beszivárog a hegy belsejébe, ahol a téli hideg hatására megfagy. Ez a jégréteg folyamatosan hűti a felette lévő repedéshálózat és lejtőtörmelék-takaró réseit kitöltő légtömeget. Ezért az északi kitétségsű hegyoldal átlaghőmérséklete jóval alacsonyabb a közeli völgytalpénál.

E sajátos földtani, földrajzi adottságoknak köszönhető a hegybe mélyített tároknak egyedi mikroklímája van. Kánikulai időszakban sincs 6 °C-nál melegebb odabenn, és a napi hőingás is igen alacsony. Nyáron 1 °C, míg télen 3-4 °C.

A jegesedés március hónapban indul meg igazán és időjárástól függően április közepéig tart, amikor a külső levegő relatív páratartalma magas. Májustól már megkezdődik az olvadás és a jég általában június közepére olvad el teljesen.

A jegesbarlangot a helyi erdészet csemete- és makkátrolóként használja, illetve gondoskodik róla, hogy a táro értékes mikroklímájának kényes egyensúlyát ne zavarják meg a hivatlan látogatók.

A hegy jeges leheletét a táro lábánál, a völgytalpon fakadó Király-kút is jól jellemzi, mely az egyik leghidegebb vizű hazai forrásunk. A környéken pedig számos olyan védett növényfaj találja meg az életterét, amelyek a Kárpátok magasabb régióiban honos (íkrás fogasír, karscú sisakvirág stb.).

Magyar erdésznek e kies tájon járni a fentiekén túl is öröm, hiszen az erdész-bányász pihenő emléktárolja és a közelben állított kopjafa is a megbonthatatlan szakmai összetartozásról tanúskodik és arról, hogy „a barátság szent és örök”.

Nagy László

A magyar erdőket a közjólét szolgálatába kell állítani

Növelni kell a bazi vadbúsexportot
A magyar konyhára méltán büszkék lehetünk. Hazánk gasztrokultúrája vadban is bőséges eledel sorát kínálja számunkra. Elődeink sokkal több vadhúst fogyasztottak, mint korunk embere – mondta a soponyai VIII. Vadgasztro-nómiai Fesztivált megnyitó beszédében Bitay Márton. Az államtitkár közölte: a harmadik Orbán-kabinet növelni kívánja a vadhúsexportot és célja, hogy lehetőség szerint ne szőrben-bőrben adja el a vadat, hanem azt a magyar húsipar segítségével feldolgozva, kiváló minőségű készárúként tegye elérhetővé a külföldi vásárlók számára. A nemzeti kabinet szilárd elhatározása, hogy az állami erdőket a közjólét szolgálatába kell állítani, akár a gazdasági szempontok hátterbe helyezésének árán is. Ebben a rendszerben mód nyílik a vadhús hazai piacának szélesítésére és kibővítésére is.

Forrás: **kormany.hu, MTI**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/kozjolet_magyar_erdo

◆◆◆

Idén is lesz tűzifaprogram

Hárommilliárd forintot fordít idén a kormány a szociális tűzifa vásárlás támogatására

Egymilliárd forinttal többet szán idén a kormány a hátrányos helyzetben lévő önkormányzatok számára igénybe vehető tűzifaprogramra – értesült a Magyar Nemzet. A támogatást feltehetően ebben az évben is az ötezer fő alatti települések igényelhetik. A rendelet várhatóan a következő hetekben lép életbe.

◆◆◆

Az erdészeti ágazat a Földművelésügyi Minisztérium szervezetében

Elérhető az FM új Szervezeti és Működési Szabályzata

A Földművelésügyi Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzata 2014. augusztus 25-től érhető el az FM honlapján. A 112. oldaltól kezdődően szöveges felsorolásban is szerepelnek az egyes szervezeti egységek. Az állami földekért felelős helyettes államtitkár által irányított szervezeti egységek feladatainak leírása a 104. oldalon, ezen

belül az Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztály feladatainak leírása a 106. oldalon kezdődik. Az erdőgazdálkodókat természetesen a minisztériumon belüli más szervezeti egységek (környezetügy, természetmegőrzés, hungarikum) munkája is érinti, melyek helye és feladatkör leírása is megtalálható az FM SZMSZ-ben.

Forrás: **FATÁJ Online**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/FM_szmsz_2014

◆◆◆

Nagydíjas termék Lentiből

LENPELL: a korszerű fűtőanyag
Megtisztelő elismerésben részesült a ZALAERDŐ Zrt. Magyar Termék Nagydíjat kapott a cég LENPELL keményfa pellet terméke. A díjjal járó trófeát és oklevelet, valamint a nagydíj mellé szintén elnyert klímabarát termék nívódíját 2014. szeptember 3-án a Parlament Felsőházi Termében vette át a cég képviselőjében Rosta Gyula vezérigazgató.

Forrás: **Zalaerdő Zrt.**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/zalaerdo_magyar_termekdij

◆◆◆

Személyi változás az OEE titkárságán

Nyugdíjba vonult Mester Gézáné
24 év egyesületi munkaviszony után 2014. augusztus 31-ével nyugdíjba vonult Mester Gézáné az Országos Erdészeti Egyesület titkárságáról. Hosszú munkaviszonyának köszönhetően Mesterné Juci az Egyesület egész tagsága előtt ismert. Feladatai közé tartozott a tagnyilvántartás kezelése, az egyesületi kitüntetési ügyek intézése, így az elmúlt közel negyedszázad alatt szinte minden egyesületi taggal kapcsolatba került. Utolsó munkanapját 2014. augusztus 28-án töltötte, amikor a titkárság munkatársai és a Budakeszi úti épületben dolgozó kollégák elbúcsúztatták. Az elnökség tagjai a soron következő elnökségi ülésen köszöntik a korábban számos ülés anyagát lelkiismeretesen előkészítő, évek óta nyugdíjasként dolgozó kolléganőt.

Forrás: **OEE**

http://www.oee.hu/hirek/egyesuleti-hirek/_mesterne_nyugdij

Tagsági kártyáját!

Az Országos Erdészeti Egyesületben fennálló tagságot 2012-től tagsági kártya igazolja. Az OEE-kártya tulajdonosa egyre több kedvezményt vehet igénybe a különböző vásárlási lehetőségektől kezdve a vadászházi szállásokig. Az aktuálisan elérhető kedvezmények listája a www.oee.hu oldalon olvasható, évente egy alkalommal az Erdészeti Lapok is közli.

Az Egyesület vezetése a kártya használatára biztat minden egyesületi tagot! A kedvezményrendszer igazi értékét, minél szélesebb körű elfogadottságát a rendszeres kártyahasználat alapozza meg.

A kártya névre szóló, sorszámmal és vonalkóddal ellátott, az Egyesület titkársága évente érvényesíti. A 2014-re szóló érvényesítő matricákat azon tagok kapják meg a helyi csoportokon keresztül, akik teljesítették az adott évre vonatkozó tagdíjfizetési kötelezettségüket.

A kedvezményrendszerrel és a tagsági kártyával kapcsolatos bármely kérdésben felvilágosítás kérhető az Egyesület titkárságán (titkarsag@oee.hu, 06 1 201 6293) vagy a helyi csoport titkároknál.

Partnereink:

Harmónia-VADÁSZBOLTOK

Nemzedékekre tervezve

1926-ban történt... Egy csapat markos favágó körbevett egy kiszáradt rönköt. Próbára készültek! Fura, hetvenkilós gépezet került elő, hosszú láncsal ellátva. Tartozott hozzá egy generátor is. A favágók megragadták a szerkezetet, amelynek súlya két embert kívánt. A következő pillanatban szokatlan hang verte fel az erdő csendjét. Beindult az első motorfűrész, melynek prototípusát egy német úriember szerelte össze: Andreas Stihl.

A gépek az évtizedek alatt sokat változtak annak a folyamatos innovációnak köszönhetően, amely a STIHL termékeit a világ vezető motorfűrész márkájává tette. De van, ami semmit sem változott: a STIHL motorfűrész teljesítménye, ereje és megbízhatósága nem ismer kompromisszumokat. Hosszú nemzedékekre tervezték valamennyit...

További részletek és letölthető kedvezményes kuponjaink:
stihlnemzedek.hu

ANDREAS STIHL KFT.
 2051 Biatorbágy-Budapark, Paul Hartmann u. 4.
 Telefon: (+36-23) 418-054 · www.stihl.hu

ŐSZI STIHL KEDVEZMÉNY KUPON

STIHL MS 170

🎁 Ajándék 0,1 l-es STIHL HP Ultra motorolaj

63 900 Ft helyett

54 900 Ft

EL2014

A kupon beváltható bármely STIHL szakkereskedésben
2014. szeptember 1. és október 31.
 között vagy a készlet erejéig.
 Szakkereskedéseink listáját keresse honlapunkon.

STIHL®